

Europeiska
kommissionen

Handbok för tillämpning av det europeiska småmålsförfarandet

enligt Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av
ett europeiskt småmålsförfarande

Rättsliga
frågor

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Mål och syfte med det europeiska småmålsförfarandet	7
1.2 Allmän bakgrund	7
1.3 Historisk och politisk bakgrund till förslaget	9
1.3.1 Konferensen i Down Hall	9
1.3.2 Politisk bakgrund	10
1.4 Utarbetandet av politiken för ett europeiskt småmålsförfarande	10
1.4.1 De första stegen mot förslaget	10
1.4.2 Förhandlingarna och de sex principerna	11
1.4.3 Utvecklingen av ett europeiskt civilrättsligt förfarande	12
2. Förordningen – tillämpningsområde	14
2.1 Förordningens tillämpningsområde – materiellt tillämpningsområde	15
2.1.1 Ekonomisk gräns för ett europeiskt småmål	15
2.1.2 Föremålet för tvisten – penningfordran och annan fordran	15
2.1.3 Föremålet för tvisten – tvisteföremål som inte omfattas	16
2.1.4 Föremålet för tvisten – tvisteföremål som omfattas	17
2.1.5 Privaträttens område – EU-domstolens tolkning	18
2.2 Förordningens tillämpningsområde – geografiskt tillämpningsområde	22
2.2.1 Allmänt geografiskt tillämpningsområde	22
2.2.2 Gränsöverskridande mål – allmänt	22
2.3 Tillämplighet – tidsfrister	23
2.4 Förhållande till andra EU-rättsakter	23
2.4.1 Bryssel I-förordningen	23
2.4.2 Förordningarna om delgivning och bevisupptagning	24
2.4.3 Förordningarna om en europeisk exekutionstitel och ett europeiskt betalningsföreläggande	24
2.4.4 Övriga EU-rättsakter	26

2.5 Förhållande till nationell lagstiftning	27
2.5.1 Nationell processrätt	27
2.5.2 Nationell materiell rätt	27
3. Inledandet av förfarandet	28
3.1 Domstolar som är behöriga att ta emot en ansökan	29
3.1.1 Käranden ska i ansökningsformuläret ange grunden för domstolens behörighet	29
3.1.2 EU:s bestämmelser om domstols behörighet	29
3.1.3 Nationella bestämmelser om domstols behörighet	32
3.2 Hur man använder ansökningsformuläret	32
3.2.1 Bedömning av fordran	33
3.2.2 Hanteringen av ränta	33
3.3 Kostnad för att lämna in en ansökan	34
3.4 Handlingar som ska bifogas ansökningsformuläret	34
3.5 Insändande av ansökan till domstol	34
3.6 Språk	35
4. Förfarandet efter det att domstolen mottagit ansökan	36
4.1 Kärandens rättelse eller komplettering av ansökningsformuläret	37
4.1.1 Domstolen kontrollerar ansökningsformuläret	37
4.1.2 Domstolen underrättar käranden i det fallet att fordran faller utanför tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet ...	37
4.1.3 Käranden kan be om hjälp med att fylla i ansökningsformuläret	37
4.1.4 Begäran om att käranden ska komplettera eller rätta ansökningsformuläret	37
4.2 Sändande av ansökningsformuläret till svaranden	38
4.2.1 Domstolen sänder en kopia av formulär A samt formulär C till svaranden	38
4.2.2 Tidsfrist	38
4.2.3 Delgivningsmetoder	39
4.3 Vad svaranden kan göra vid mottagandet av ansökningsformuläret	41
4.4 Fordran eller motfordran överstiger gränsen	42
4.5 Motfordran	42
4.6 Tidsfrister	43
4.7 Språk	43

5. Fastställande av de faktiska omständigheterna	44
5.1 Domstolens skyldighet i fråga om bestridda ärenden	45
5.1.1 Domstolen tar initiativet till att fastställa de faktiska omständigheterna.	45
5.1.2 Domstolen ska fastställa sättet för bevisupptagning och vilket slag av bevisning som ska tas upp.	45
5.2 Ytterligare uppgifter från käranden och svaranden.	45
5.3 Domstolen beslutar att hålla en förhandling	46
5.3.1 Domstolen får hålla en förhandling endast om det är nödvändigt.	46
5.3.2 Domstolen kan vägra att hålla en förhandling	46
5.4 Bevisning	46
5.5 Användning av informations- och kommunikationsteknik	47
5.6 Domstolens funktioner	48
5.6.1 Domstolen leder förfarandet	48
5.6.2 Domstolen informerar parterna om procedurfrågor	48
5.7 Tidsfrister	49
6. Domen	50
6.1 Meddelande av dom	51
6.1.1 Tredskodom – allmänt	51
6.1.2 Tredskodom – genkäromål	51
6.2 Dom meddelas efter det att alla uppgifter inkommit och efter bevisupptagning	51
6.2.1 När ingen förhandling hållits.	51
6.2.2 När förhandling hållits	52
6.3 Domens utformning och innehåll samt delgivning av den.	52
6.3.1 En dom ska vara skriftlig för att kunna delges parterna.	52
6.3.2 Språk i domen med avseende på delgivningen.	53
6.3.3 Delgivning av domen till parterna	53
6.4 Kostnader	53
7. Förnyad prövning och överklagande	54
7.1 Förnyad prövning enligt det europeiska småmålsförfarandet	55
7.1.1 Grunder för förnyad prövning	55
7.1.2 Resultatet av en förnyad prövning.	55

7.2 Överklagande	55
7.3 Rättsligt ombud vid förnyad prövning och överklagande	56
8. Erkännande och verkställighet	58
8.1 Erkännande och verkställighet – allmänna principer	59
8.1.1 Avskaffande av exekvatur	59
8.1.2 Verkställighetsförfarande – tillämplig lagstiftning	59
8.2 Krav enligt det europeiska småmålsförfarandet – verkställighetsförfarande	59
8.3 Hur intyget om dom används	60
8.3.1 Formulär D	60
8.3.2 Språk som intyget ska vara avfattat på	60
8.4 Hinder mot verkställighet och begränsning av verkställighet	61
8.4.1 Hinder mot verkställighet under exceptionella omständigheter	61
8.4.2 Förfarande för att invända mot verkställighet	61
8.4.3 Vilandeförklaring eller begränsning av verkställighet	61
8.5 Förfarande för verkställighet av en dom som meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande	62
8.5.1 Steg för att verkställa domen	62
8.5.2 Verkställande myndigheter och organ	62
8.5.3 Språk – praktiska konsekvenser för verkställigheten	63
9. Avslutande frågor	64
9.1 Advokat	65
9.1.1 I ett europeiskt småmålsförfarande krävs ingen advokat	65
9.1.2 Advokatkostnader	65
9.2 Information och hjälp	66
9.2.1 Information – allmänt	66
9.2.2 Information och hjälp till parterna	66
9.3 Översyn av det europeiska småmålsförfarandet och den ekonomiska gränsen	67
9.3.1 Översyn – allmänt	67
9.3.2 Översyn – fordrans värde	67
Referensmaterial och länkar	68

KAPITEL ETT

Inledning

1.1 Mål och syfte med det europeiska småmålsförfarandet

Det europeiska småmålsförfarandet bidrar till målen att säkerställa möjligheterna till rättslig prövning och att inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i EU. Dess viktigaste syfte är att förenkla och skynda på lösningen av gränsöverskridande tvister om mindre värden inom EU och därigenom minska kostnaderna vid sådana tvister (se artikel 1 och skälen 1, 7, 8 och 36).

För att uppnå detta måste förfarandet vara relativt enkelt och framför allt måste det vara huvudsakligen skriftligt. Vidare har domstolarna fått en betydligt starkare roll när det gäller att leda ärendet framåt och fastställa omständigheterna i tvisten mellan parterna. Slutligen kan parterna använda sig av förfarandet utan att det behövs något ombud eller tillhörande kostnader.

Förfarandet kan användas inte endast av enskilda personer eller konsumentgrupper, för vilka det kanske är särskilt lämpligt, utan också av småföretag som i sin verksamhet har hamnat i en gränsöverskridande tvist. För att uppnå målet att förfarandet ska vara snabbt måste de tidsfrister som fastställts för de olika stegen i förfarandet iakttas. Minskade kostnader är också ett viktigt mål och det ankommer på domstolen att se till att en part inte åläggs att ersätta kostnader som är oproportionerliga i förhållande till fordrans värde.

1.2 Allmän bakgrund

Ett av de viktigaste områden som länge diskuterats när det gäller hur de civilrättsliga systemen fungerar, och särskilt när det gäller vanliga medborgares möjlighet att snabbt få tillgång till rättslig prövning och få ersättning för sina fordringar utan att behöva använda stora summor på juridisk hjälp, är tvister om mindre värden, särskilt sådana som avser enskildas personers fordringar mot företag eller andra enskilda personer och där tidsåtgång, arbetsinsatser och kostnader ofta inte alls står i proportion till fordrans värde.

För att åtgärda detta har många EU-medlemsstater i sina rättssystem utformat särskilda förfaranden som kännetecknas av att man försökt förenkla, minska kostnaden för och påskynda lösningen av tvister där talan väckts av enskilda personer eller småföretag⁽¹⁾. Många av dessa förfaranden har ett antal gemensamma kännetecken, såsom begränsning av de kostnader som en part kan åläggas att ersätta, frånvaro av advokater samt enklare bestämmelser om bevisning. Vidare åläggs domstolarna i allmänhet ett större ansvar för att leda ärendena framåt och snabbt nå en lösning i form av ett domstolsavgörande eller en överenskommelse mellan parterna.

⁽¹⁾ För en beskrivning av vad som särskilt kännetecknar de nationella småmålsförfarandena hänvisas till grönboken KOM(2002) 746 slutlig, se punkt 1.4.1 och fotnot 8 nedan.

De problem som har föranlett att dessa initiativ vidtagits i de nationella rättssystemen är desto tydligare vid gränsöverskridande tvister om mindre värden mellan EU-medlemsstaterna, eftersom det i denna situation uppstår ytterligare problem på grund av bristande kännedom om den lagstiftning som de utländska domstolarna tillämpar och deras förfaranden samt att man måste använda olika språk.

1.3 Historisk och politisk bakgrund till förslaget

1.3.1 Konferensen i Down Hall⁽²⁾

Mot bakgrund av den ovan beskrivna problematiken är det mycket logiskt att det tidigt togs ett initiativ för att undersöka möjligheterna att inrätta ett särskilt förfarande på EU-nivå för handläggningen av konsumenttvister och tvister om mindre värden. Under det brittiska ordförandeskapet, första halvåret 1998, anordnades därför en konferens i Storbritannien där man diskuterade möjligheterna att inrätta ett europeiskt förfarande för handläggningen av konsumenttvister och andra tvister om mindre värden.

I konferensen deltog ett betydande antal experter från olika EG-medlemsstater och företrädare för de europeiska institutionerna. Föredrag hölls om olika slag av förfaranden inom såväl som utanför Europa⁽³⁾. Under konferensen uppkom en allmän samsyn om att det vore värdefullt att utarbeta ett särskilt europeiskt förfarande för konsumenttvister och andra tvister om mindre värden som kunde tillämpas vid tvistlösning inom EG, särskilt med tanke på den ökade rörligheten för personer och varor över gränserna och de uppenbara svårigheterna för enskilda och småföretag att få ersättning för sina fordringar.

⁽²⁾ Konferensen ägde rum i Down Hall, Hatfield Heath, Hertfordshire, den 22–23 juni 1998. I grönboken (sida 57 och fotnot 185) hänvisas till konferensen och den rapport som den resulterade i.

⁽³⁾ Deltagarna fick t.ex. höra om småmålsförfaranden i Singapore, som genomförs via internet, samt förfaranden i Lissabon för handläggning av konsumenttvister som även tillämpades i gränsöverskridande ärenden mellan Portugal och Spanien.

1.3.2 Politisk bakgrund

Efter det att Amsterdamfördraget hade antagits gjordes en rad politiska uttalanden. Det viktigaste av dessa återfinns i slutsatserna från toppmötet i Tammerfors, som var det första mötet mellan EG:s regeringschefer för att diskutera rättsliga frågor⁽⁴⁾. Detta uttalande följdes av ett åtgärdsprogram som antogs för att genomföra slutsatserna från Tammerfors⁽⁵⁾, vilket senare även togs med i Haagprogrammet⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Se skäl 4 i förordningen. Se även punkterna 30 och 34 i slutsatserna på www.europarl.europa.eu/summits/tam_sv.htm, som har följande lydelse när det gäller tvister om mindre värden: "30. Europeiska rådet uppmanar rådet att på grundval av förslag från kommissionen upprätta miniminormer för att säkerställa ... särskilda, gemensamma regler för förenklade och påskyndade förfaranden vid mindre, gränsöverskridande konsument- och handelstvister ..." och "34. När det gäller civilrättsliga ärenden uppmanar Europeiska rådet kommissionen att lägga fram förslag om en ytterligare minskning av de mellanliggande åtgärder som fortfarande krävs för att möjliggöra erkännandet och verkställigheten av avgörandena och domarna i den anmodade staten. Som ett första steg bör dessa mellanliggande förfaranden avskaffas när det gäller beslut i mindre konsument- och handelstvister ...".

⁽⁵⁾ Se avsnitt 1.B.4 (s. 4) i åtgärdsprogrammet (EGT C 12, 15.1.2001, s. 1). Se även skäl 5 i förordningen.

⁽⁶⁾ Se punkt 3.4.2 (s. 13) i Haagprogrammet (EUT C 53, 3.3.2005, s. 1).

1.4 Utarbetandet av politiken för ett europeiskt småmålsförfarande

1.4.1 De första stegen mot förslaget

År 2000 tog Europeiska kommissionen initiativet genom att skicka ut en enkät om småmålsförfarandena i EG-medlemsstaterna⁽⁷⁾. Enkäten följdes av en grönbok som offentliggjordes till följd av de ändringar av EG-fördraget som gjorts i enlighet med Amsterdamfördraget och slutsatserna från Tammerfors. Grönboken innehöll olika förslag till åtgärder som kunde vidtas för att fullgöra de politiska åtaganden som redan gjorts, bland annat att inrätta ett förenklat förfarande för tvister om mindre värden i syfte att underlätta tillgången till rättsväsendet för dem som önskar väcka talan i sådana tvister. I grönboken behandlades även ett möjligt initiativ till ett europeiskt betalningsföreläggande⁽⁸⁾. Grönboken innehöll ett antal frågor som skulle besvaras senast den 31 maj 2003 och på basen av det insamlade materialet lade kommissionen i mars 2005 fram ett förslag till förordning⁽⁹⁾. Kommissionen hade redan tidigare lagt fram ett förslag till förordning om ett europeiskt betalningsföreläggande⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Se Evelyne Serverins rapport *Des Procédures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc.*, Cachan, 2001, som det även hänvisas till i fotnot 2 på sida 8 i grönboken.

⁽⁸⁾ Grönbok KOM(2002) 746 slutlig, offentliggjord den 20 december 2002. Det hänvisas till grönboken i skäl 6 i förordningen.

⁽⁹⁾ KOM(2005) 87 slutlig, offentliggjord den 15 mars 2005.

⁽¹⁰⁾ KOM(2004) 173 slutlig, offentliggjord den 25 maj 2004.

1.4.2 Förhandlingarna och de sex principerna

Eftersom det rådde allmän politisk enighet om behovet av att som ett alternativ till de nationella förfarandena inrätta ett europeiskt småmålsförfarande för handläggningen av gränsöverskridande tvister, kunde förhandlingarna koncentreras på sakinnehållet i förfarandet. En av de svåra frågor där förhandlingarna körde fast var den övre gränsen för fordrans värde, dvs. svaret på frågan "Vad är en tvist om mindre värden?". En del medlemsstater ville ha en relativt låg gräns, medan andra ville ha en gräns som skulle möjliggöra handläggning av flertalet konsumenttvister. Slutligen nåddes en kompromiss vid behandlingen i Europaparlamentet och rådet.

Ett avgörande steg under behandlingen i rådet var när justitieministrarna antog ett antal principer som skulle utgöra grundvalen för förhandlingarna och för själva förfarandet. Dessa principer, som fastställdes i ett dokument från ordförandeskapet som lämnades till ministrarna i november 2005⁽¹¹⁾, är följande:

- Det europeiska småmålsförfarandet bör vara huvudsakligen skriftligt – se artikel 5.1 och skäl 14.
- En muntlig förhandling bör hållas, om domstolen anser att det är nödvändigt.

- För att garantera att förfarandet genomförs skyndsamt och effektivt bör tidsfrister fastställas för olika steg i förfarandet.
- Användandet av modern kommunikationsteknik bör uppmuntras för att underlätta genomförandet av muntliga förhandlingar och bevisupptagning – se artiklarna 8 och 9.1.
- Det bör inte vara obligatoriskt att företrädas av ombud – se artikel 10.
- Domstolen bör se till att eventuella kostnader som ska ersättas av den förlorande parten är proportionerliga med hänsyn till fordrans värde – se artikel 16.

Som det framgår av texten i förordningen antogs ovanstående principer och de utgör nu en viktig grund för förfarandet.

⁽¹¹⁾ Not från ordförandeskapet till rådet nr 15054/05 av den 29 november 2005, JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3 Utvecklingen av ett europeiskt civilrättsligt förfarande

1.4.3.1 Avskaffande av exekvatur (verkställighetsförfarandet) ⁽¹²⁾

Redan i början av förhandlingarna om förordningen om ett småmålsförfarande antogs ytterligare en princip, dvs. att de mellanliggande åtgärderna för erkännande och verkställighet av en dom i en medlemsstat som meddelats i en annan medlemsstat inte ska tillämpas. På detta sätt säkerställs målet att alla fordringar ska kunna drivas in utan några interimistiska rättsåtgärder. Denna princip markerar ett viktigt framsteg i utvecklingen av EU-förfarandena på det civilrättsliga området. Denna fråga behandlas närmare nedan i punkterna 2.4.1.2 och 8.1.1.

1.4.3.2 Förordningen om ett småmålsförfarande i förhållande till förordningarna om en europeisk exekutionstitel och ett europeiskt betalningsföreläggande ⁽¹³⁾

Förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande antogs efter två andra förordningar där de mellanliggande åtgärderna hade avskaffats, nämligen förordningen om ett europeiskt betalningsföreläggande ⁽¹⁴⁾, genom vilken det första riktiga europeiska civilrättsliga förfarandet inrättades, och förordningen om en europeisk exekutionstitel ⁽¹⁵⁾, som var den första av förordningarna som antogs. För avskaffandet av exekvatur i samband med den europeiska exekutionstiteln och det europeiska betalningsföreläggandet ställdes vissa krav på hur förfarandena i de domstolar som meddelar dom i enlighet med dessa rättsakter skulle genomföras. Förfarandena måste bekräftas av lämplig myndighet i ett föreskrivet intyg.

⁽¹³⁾ Se även skäl 3 i förordningen och punkt 2.4.3 nedan.

⁽¹⁴⁾ Förordning (EG) nr 1896/2006.

⁽¹⁵⁾ Förordning (EG) nr 805/2004.

⁽¹²⁾ Se artikel 20.1 och skäl 30.

1.4.3.3 Principen om ömsesidigt erkännande

Dessa tre förordningar, som alla har olika tillämpningsområden, har tillsammans inneburit en betydande praktisk utveckling av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område, vars huvudsakliga syfte är att förenkla och påskynda det gränsöverskridande erkännandet och verkställigheten av borgenärs rättigheter i EU. De bidrar till att skapa ett verkligt område med rättvisa i EU och till rörligheten för domar och således till att förverkliga den inre marknaden.

2

KAPITEL TVÅ

Förordningen – tillämpningsområde

2.1 Förordningens tillämpningsområde – materiellt tillämpningsområde

För att en tvist ska omfattas av det europeiska småmålsförfarandets materiella tillämpningsområde måste två villkor vara uppfyllda enligt förordningen, varav det ena avser en ekonomisk gräns för fordringarna och det andra föremålet för själva tvisten. Tvister vilkas föremål faller inom den allmänna beskrivningen "mål på privaträttens område" omfattas i allmänhet av förordningens tillämpningsområde, men det finns ett antal begränsningar och undantag. Uttrycket "privaträttens område" har getts en vid tolkning av Europeiska unionens domstol.

2.1.1 Ekonomisk gräns för ett europeiskt småmål

2.1.1.1 Övre gräns

Till skillnad från när det gäller den europeiska exekutionstiteln och det europeiska betalningsföreläggandet finns det en övre gräns för värdet av fordringar som kan omfattas av det europeiska småmålsförfarandet. Detta värde är för närvarande fastställt till 2 000 euro och fordringar som har ett värde över det beloppet omfattas inte. En övre gräns är inte ovanlig vid sådana förfaranden och används i många av medlemsstaterna, men den varierar ganska mycket mellan länderna och till och med inom enskilda medlemsstater, såsom i Storbritannien.

2.1.1.2 Fastställande av värdet

En viktig fråga är hur värdet av en fordran ska fastställas för tillämpningen av förordningen, och detta anges i artikel 2.1. Värdet ska, för det första, vara det värde som fordran har på den dag då ansökan mottas av den domstol som är behörig att avgöra tvisten. Värdet ska, för det andra, beräknas exklusive ränta som yrkas på själva huvudfordran, samt exklusive omkostnader och utlägg som kan komma att läggas till fordran. Dock utestängs inte t.ex. en huvudfordran som endast avser räntebetalningar på en skuld vilken redan har betalats⁽¹⁶⁾.

2.1.2 Föremålet för tvisten – penningfordran och annan fordran

Till skillnad från förfarandet för ett europeiskt betalningsföreläggande, som är begränsat till penningfordringar, kan även andra fordringar omfattas av det europeiska småmålsförfarandet, såsom det framgår av punkt 7 i ansökningsformuläret. För information om hur man fyller i ansökningsformuläret, se punkt 3.2 nedan. Vid en annan fordran än en penningfordran kan käranden t.ex. ansöka om ett föreläggande för att förhindra ett brott, t.ex. intrång eller skada på egendom, eller för att säkerställa att en skyldighet fullgörs, t.ex. en varuleverans eller annat fullgörande av avtal. En annan fordran än en penningfordran får inte

⁽¹⁶⁾ Se punkt 4.5 nedan när det gäller genkärörets värde och dess verkningar vid avgörandet av hurvida en fordran omfattas av förfarandet eller inte.

ha ett värde som överstiger den ekonomiska gräns som fastställts för det europeiska småmålsförfarandet.

2.1.3 Föremålet för tvisten – tvisteföremål som inte omfattas

2.1.3.1 Generella områden som inte omfattas

I förordningen anges vissa områden som inte omfattas av det materiella tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet, trots att de annars kan anses omfattas av "privaträttens område". Dessa områden är skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor samt statens ansvar för handlingar och underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet ("acta iure imperii"). Om en ansökan avser sådana frågor, avslår den mottagande domstolen i allmänhet ansökan på eget initiativ, eftersom ansökan inte omfattas av tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet.

2.1.3.2 Specifika tvisteföremål som inte omfattas enligt artikel 2.2

Förordningen är inte heller tillämplig på vissa andra tvister som kan anses falla inom privaträttens område. Dessa undantag, som är mer omfattande än och inte helt överensstämmer med dem i förordningarna om en europeisk exekutionstitel och ett europeiskt betalningsföreläggande, föreskrivs i artikel 2.2 och återges i rutan här intill.

- a) Fysiska personers rättsliga status eller rättskapacitet.
- b) Makars förmögenhetsförhållanden, underhållsskyldigheter, arv och testamente.
- c) Konkurs, ackord och liknande förfaranden.
- d) Social trygghet.
- e) Skiljeförfaranden.
- f) Arbetsrätt.
- g) Nyttjanderätt till fast egendom, utom talan om penningfordringar.
- h) Kränkningar av privatlivet eller personlighetsskyddet, inberäknat ärekränkning.

2.1.4 Föremålet för tvisten – tvisteföremål som omfattas

2.1.4.1 Privaträttsliga ärenden – allmänt

De tvisteföremål som omfattas av tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet är i huvudsak sådana som hör till *privaträttens område*. Som det anges i artikel 2.1 i förordningen är innebörden av detta uttryck inte beroende av vilken domstol som prövar tvisten eller den nationella lagstiftningen i medlemsstaterna. Uttrycket ska tolkas så att det är i linje med den självständiga tolkningen av uttrycket i andra EU-rättsakter, inbegripet Bryssel I-förordningen samt förordningarna om en europeisk exekutionstitel och ett europeiskt betalningsföreläggande.

2.1.4.2 Innebörden av uttrycket privaträttens område

Uttrycket privaträttens område definieras inte i förordningen, men i allmänhet görs åtskillnad mellan privaträttsliga ärenden och offentligrättsliga ärenden och Europeiska unionens domstol har meddelat ett antal domar där den fastställt åtskillnadens innebörd och följer inom ramen för olika rättsakter. Trots denna åtskillnad har EU-domstolen slagit fast att det finns vissa offentligrättsliga ärenden som icke desto mindre kan anses omfattas av privaträttens område. Detta beror i viss grad på avgöranden som meddelats av EU-domstolen och som avser tolkningen av andra rättsakter, särskilt Bryssel I-förordningen och dess föregångare Brysselkonventionen. Närmare uppgifter om dessa avgöranden finns nedan i punkt 2.1.5.

2.1.5 Privaträttens område – EU-domstolens tolkning

2.1.5.1 En självständig innebörd

Europeiska unionens domstol har i ett antal mål slagit fast att i syfte att säkerställa en rättvis och enhetlig tillämpning av de rättigheter och skyldigheter som följer av en rättsakt kan begreppet "privaträttens område" inte tolkas mot bakgrund av ett enda rättssystem, utan måste ges en självständig innebörd beroende på den berörda EU-lagstiftningens syften och systematik och de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen som helhet betraktade. Domstolen har i allmänhet ansett att följande två faktorer är relevanta för att avgöra huruvida en tvist är privaträttslig:

- Föremålet för tvisten, vilket utgör grunden för talan och avgör vilken typ av talan det rör sig om.
- De berörda parterna och karaktären på rättsförhållandet mellan dem.

För att förstå EU-domstolens resonemang i denna fråga, se domen i målet *Apostolides mot Orams*⁽¹⁷⁾ där domstolen sammanfattade sin ståndpunkt på följande sätt:

"Enligt fast rättspraxis är det – för att i möjligaste mån säkerställa att de rättigheter och skyldigheter som följer av förordning nr 44/2001 är lika och enhetliga för medlemsstaterna och för berörda personer – av vikt att inte tolka begreppet "privaträttens område" som en ren hänvisning till nationell rätt i endera av de berörda staterna. Nämda begrepp ska ses som ett självständigt begrepp som ska tolkas mot bakgrund av dels förordningens mål och systematik, dels de allmänna principer som framgår av de nationella rättssystemen som helhet betraktade. En självständig tolkning av begreppet "privaträttens område" innebär att vissa typer av domstolsavgöranden ska anses uteslagna från tillämpningsområdet för förordning nr 44/2001 på grund av faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna i målet eller på grund av tvistens föremål ..."

⁽¹⁷⁾ Se domen i mål C420/07 (REG 2009, s. I3571), särskilt punkterna 41 och 42, där det hänvisas bland annat till domen i mål C29/76, *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG mot Eurocontrol* (REG 1976, s. 1541), och den nyare domen i mål C292/05, *Lechouritou m.fl. mot Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias* (REG 2007, s. I1519).

2.1.5.2 Tvister som inbegriper en offentlig myndighet

När det gäller tvister där en av parterna är en offentlig myndighet har EU-domstolen ansett att en fråga inte kan hänföras till "privaträttens område" om den rör en tvist mellan en offentlig myndighet och en privatperson och den förstnämnda utövar en offentlig maktbefogenhet. Domstolen har således gjort åtskillnad mellan tvister i sådana ärenden (*acta iure imperii*), som i samtliga fall faller utanför begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande, och *acta iure gestionis*, som i allmänhet rör tvister av privaträttslig karaktär där staten är part och som omfattas av begreppet. Beträffande denna fråga konstaterande domstolen följande i domen i målet Apostolides⁽¹⁸⁾:

"Domstolen har ... funnit att även om vissa avgöranden i tvister mellan en offentlig myndighet och ett privaträttsligt subjekt kan omfattas av detta begrepp, så förhåller det sig annorlunda när den offentliga myndigheten utövar offentliga maktbefogenheter... Det förhållandet att en av parterna i tvisten har utövat offentliga maktbefogenheter, på grund av att parten i fråga har utövat befogenheter som avviker från de rättsregler som är tillämpliga i förhållandet mellan enskilda, innebär att tvisten inte rör privaträttens område ..."

⁽¹⁸⁾ Se ovan fotnot 17.

2.1.5.3 Avgöranden från EU-domstolen som illustrerar skillnaden

Det är inte alltid enkelt att i praktiken skilja mellan de tvister som omfattas av begreppet "privaträttens område" och de som inte gör det. Domstolen har prövat denna fråga i ett antal mål. Några exempel ges i rutan nedan på följande sida.

Några avgöranden från EU-domstolen som illustrerar skillnaden**Twister som domstolen ansett faller inom "privaträttens område":**

Domen i mål C172/91, Sonntag mot Waidmann (REG 1993, s. I1963). En talan om ersättning för skada som drabbat en enskild till följd av ett brott är civilrättslig till sin natur. En sådan talan faller dock ändå utanför begreppet "privaträttens område" i sådana fall där skadevållaren är att betrakta som en offentlig myndighet som handlat inom ramen för sin myndighetsutövning (i målet i fråga ansågs det att en lärare i sin undervisning av elever inte omfattas av uttrycket "utövar en offentligrättslig maktbefogenhet").

Domen i mål C167/00, Verein für Konsumenteninformation mot Karl Heinz Henkel (REG 2002, s. I8111). En talan som väckts av en konsumentskyddsorganisation i förebyggande syfte för att hindra en näringsidkare från att använda sig av oskäligen villkor i avtal med privatpersoner.

Domen i mål C271/00, Gemeente Steenbergen mot Baten (REG 2002, s. I10489). En regresstalan som ett offentligt organ har väckt mot ett privat rättssubjekt för att återfå belopp som det har erlagt såsom socialt bistånd till denna persons tidigare maka och till hans barn, under förutsättning att grunderna för talan och de närmare bestämmelserna om hur talan i fråga

ska väckas och föras regleras genom allmänna bestämmelser om underhållsskyldighet. När regresstalan väcks med stöd av bestämmelser genom vilka lagstiftaren har givit det offentliga organet en särskild befogenhet kan talan inte anses vara hänförlig till "privaträttens område".

Domen i mål C266/01, Préservatrice foncière TIARD mot Nederländerna (REG 2003, s. I4867). En talan som en stat har väckt mot ett privaträttsligt subjekt om fullgörande av ett privaträttsligt borgensavtal, vilket ingåtts för att göra det möjligt för en annan person att ställa en av staten krävd och definierad säkerhet, under förutsättning att rättsförhållandet mellan borgenären och borgensmannen, såsom det följer av borgensavtalet, inte innebär ett utövande av maktbefogenheter som avviker från de rättsregler som gäller i förhållanden mellan enskilda.

Domen i mål C265/02, Frahuil SA mot Assitalia (REG 2004, s. I1543). En talan som med stöd av ett juridiskt övertagande av rättigheter väckts mot en importör som var skyldig att erlagga tullar av en borgensman som har erlagt dessa tullar till tullmyndigheterna i enlighet med ett borgensavtal, enligt vilket denne gentemot dessa myndigheter åtog sig att ansvara för att det transportföretag som huvudgäldenären ursprungligen hade gett i uppdrag att betala skulden erlade ifrågavarande tullar, måste anses omfattas av uttrycket "på privaträttens område".

Domen i det ovannämnda målet *Apostolides*. En talan om erkännande och verkställighet av ett beslut om att skadestånd ska betalas för rättsstridigt förvärv av en fastighet, att fastigheten ska återlämnas och återställas i ursprungligt skick samt att eventuella övriga olagliga ingrepp på fastigheten ska upphöra, när målet vid den nationella domstolen avser en tvist mellan enskilda som inte avser uppträdanden eller förfaranden som förutsätter ett utövande av offentliga maktbefogenheter, utan handlingar som utförts av enskilda.

Domen i mål C406/09, *Realchemie Nederland BV mot Bayer CropScience AG* (REU 2011, s. I0000). En talan om erkännande och verkställighet av ett beslut om utdömande av vite i syfte att säkerställa efterlevnaden av ett domstolsavgörande som meddelats i ett mål på privaträttens område, vilket avsåg intrång i ett aktiebolags immateriella rättigheter.

Twister som domstolen ansett inte faller inom "privaträttens område":

Domen i det ovannämnda målet *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG mot Eurocontrol*. En talan av en offentlig myndighet som inrättats genom ett internationellt fördrag, vilken avsåg indrivning av avgifter från ett privat rättssubjekt för utnyttjande av denna myndighets utrustning och tjänster, när sådant nyttjande var obligatoriskt och avgifterna fastställdes ensidigt.

Domen i mål C814/79, *Nederländerna mot Rüffer* (REG 1980, s. 3807). En talan som en offentlig myndighet med ansvar för övervakningen av offentliga vattenvägar väckte mot en fartygsägare inom ramen för utövandet av sina offentliga befogenheter och som avsåg indrivning av kostnader som uppkommit i samband med bärgningen av ett fartyg som varit inblandat i en kollision.

Domen i det ovannämnda målet *Lechouritou mot Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias* ⁽¹⁹⁾. En talan om ersättning från den berörda staten som väckts av företrädare för offren och de överlevande i en massaker som i krigstid utförts av väpnade styrkor.

⁽¹⁹⁾ Se ovan fotnot 17.

2.2 Förordningens tillämpningsområde – geografiskt tillämpningsområde

2.2.1 Allmänt geografiskt tillämpningsområde

Förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande är tillämplig i alla EU-medlemsstater utom Danmark.

2.2.2 Gränsöverskridande mål – allmänt

Det europeiska småmålsförfarandet är endast tillämpligt i "gränsöverskridande" fall, dvs. fall där åtminstone en av parterna har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat än den medlemsstat där den domstol vid vilken talan väckts är belägen (för denna definition se artikel 3.1). I artikel 3.3 föreskrivs att den relevanta tidpunkten för att avgöra om det föreligger ett gränsöverskridande fall är den dag då den behöriga domstolen mottar ansökningsformuläret. Det erinras om att uppgifter som visar att detta villkor är uppfyllt ska lämnas i punkt 5 i ansökningsformulär A.

2.2.2.1 Käranden från länder utanför EU

Med beaktande av definitionen av "gränsöverskridande" och verkningarna av Bryssel I-förordningens bestämmelser om domstols behörighet kan under vissa omständigheter en kärande som har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i ett land utanför EU använda sig av det europeiska småmålsförfarandet gentemot en svarande som har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i EU. Detta är fallet när svaranden har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat än den där den behöriga domstolen är belägen, eftersom den parten då inte befinner sig är i samma stat som domstolen, vilket innebär att villkoren i artikel 3.1 är uppfyllda.

2.2.2.2 Svaranden från länder utanför EU

En kärande som har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan EU-medlemsstat än den där den behöriga domstolen är belägen kan också väcka talan inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet mot en svarande som har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort utanför EU. Huruvida en domstol i EU har behörighet att pröva ärendet i detta fall avgörs i enlighet med relevanta EU-rättsakter, t.ex. Bryssel I-förordningen.

2.3 Tillämplighet – tidsfrister

Förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande är tillämplig i alla EU-medlemsstater utom Danmark från och med den 1 januari 2009. Talan kan emellertid väckas inom ramen för förfarandet även om omständigheterna inträffade före det datumet, under förutsättning att den skyldighet som talan grundar sig på inte har preskriberats och ingen av de tidsfrister som i enlighet med relevant tillämplig lagstiftning gäller för talan har gått ut.

2.4 Förhållande till andra EU-rättsakter

2.4.1 Bryssel I-förordningen⁽²⁰⁾

2.4.1.1 Bestämmelser om domstols behörighet

Förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande innehåller inga bestämmelser om domstols behörighet, så för att fastställa vilka domstolar som är behöriga i de olika EU-medlemsstaterna och i länder utanför EU måste bestämmelserna i Bryssel I-förordningen tillämpas. Närmare uppgifter om hur behörighet fastställs inom ramen för det

⁽²⁰⁾ Se rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen), EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. Denna förordning håller på att ses över på grundval av ett förslag från Europeiska kommissionen, men förslaget har inte ännu godkänts av rådet och Europaparlamentet.

europeiska småmålsförfarandet ges nedan i punkt 3.1.1 i avsnittet om förfarandets inledande.

2.4.1.2 Erkännande och verkställighet av domar

En av de viktigaste komponenterna i det europeiska småmålsförfarandet är avskaffandet av exekvatur (verkställighetsförfarandet)⁽²¹⁾, vilket innebär att en dom som meddelats inom ramen för förfarandet erkänns och kan verkställas i en annan EU-medlemsstat utan att den vinnande parten måste ansöka om en verkställighetsförklaring, vilket krävs enligt Bryssel I-förordningens bestämmelser om erkännande och verkställighet. I förordningen föreskrivs ett särskilt verkställighetsförfarande och detta beskrivs nedan i punkt 8.2 i kapitlet om erkännande och verkställighet. Det bör påpekas att bestämmelserna om erkännande och verkställighet i Bryssel I-förordningen också kan tillämpas för att verkställa en dom som meddelats inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet. Den vinnande parten väljer vilket förfarande som ska användas.

⁽²¹⁾ Med begreppet "avskaffande av exekvatur" avses att de mellanliggande åtgärder som anges i Bryssel I-förordningen inte tillämpas, framför allt krävs ingen ansökan om verkställighetsförklaring. Till följd av att förordning 1215/2012 ("den nya Bryssel I-förordningen") antagits, kommer exekvatur-förfarandet att avskaffas från och med den 10 januari 2015 för de domar som omfattas av den förordningens tillämpningsområde.

2.4.2 Förordningarna om delgivning och bevisupptagning ⁽²²⁾

Båda dessa förordningar är tillämpliga på det europeiska småmålsförfarandet, eftersom de är allmänt tillämpliga på civilrättsliga förfaranden när handlingar ska översändas från en EU-medlemsstat till en annan eller bevisupptagning ska ske i en annan EU-medlemsstat. Förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande innehåller emellertid vissa bestämmelser om såväl delgivning av handlingar som bevisupptagning, vilka har företrädde framför de allmänna bestämmelserna i de båda andra rättsakterna. Den innehåller också vissa bestämmelser om delgivning av handlingar som härrör ur förordningen om en europeisk exekutionstitel och som också, i den mån de skiljer sig, har företrädde framför bestämmelserna i förordningen om delgivning.

⁽²²⁾ Rådets förordning (EG) nr 1393/2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EUT L 324, 10.12.2007, s. 79) och rådets förordning (EG) nr 1206/2001 om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EGT L 174, 27.6.2001, s. 1).

2.4.3 Förordningarna om en europeisk exekutionstitel och ett europeiskt betalningsföreläggande

2.4.3.1 Likheter och skillnader jämfört med det europeiska småmålsförfarandet

Båda dessa förordningar kan i viss utsträckning placeras i samma grupp som förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande, eftersom de har vissa gemensamma kännetecken, t.ex. förenklade bestämmelser om erkännande och verkställighet genom avskaffande av exekvatur samt möjlighet till förnyad prövning av beslut som meddelats och intyg som utfärdats inom ramen för respektive förfarande när vissa miniminormer inte är uppfyllda. Förutom de bestämmelser om delgivning av handlingar som härrör ur förordningen om en europeisk exekutionstitel och som nämndes i föregående punkt, har förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande "lånat" vissa bestämmelser ur den förordningen när det gäller förnyad prövning av beslut.

Ytterligare ett gemensamt kännetecken för dessa tre förordningar är att de i praktiken genomför principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område. Deras huvudsakliga syfte är att förenkla och påskynda det gränsöverskridande erkännandet och verkställigheten av borgenärs rättigheter i EU. På detta sätt bidrar de både till att skapa ett verkligt område med rättvisa i EU och till att förverkliga den inre marknaden. Alla tre förordningarna har emellertid

olika tillämpningsområden och inte alla kan tillämpas i samtliga gränsöverskridande tvistemål.

Det finns alltså likheter mellan de tre förordningarna, men det finns även en mycket viktig skillnad. Det europeiska småmålsförfarandet är, till skillnad från den europeiska exekutionstiteln och det europeiska betalningsföreläggandet, tillämpligt oavsett om en fordran bestrids eller inte. En presumtiv kärande måste därför redan från börja besluta sig för vilket förfarande som är bäst att använda. Ett sådant beslut beror i hög grad på de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt huruvida det är troligt att fordran kommer att bestridas, och naturligtvis på den ifrågavarande fordrans värde.

2.4.3.2 Jämförelse mellan när den europeiska exekutionstiteln, det europeiska betalningsföreläggandet respektive det europeiska småmålsförfarandet ska användas

Den europeiska exekutionstiteln – Detta förfarande är lämpligt endast när en dom i ett mål där fordran inte bestritts ska verkställas, när en förlikning har ingåtts inför domstol eller när en skyldighet fastställs i en officiell handling som är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten. I förordningen om en europeisk exekutionstitel definieras vad som avses med en obestridd fordran. Det är i princip en fordran som aldrig har bestritts av svaranden och där domen meddelats vid utebliven

inställelse eller uteblivet svaromål eller där svaranden först har gått i svaromål men senare har dragit tillbaka det.

Det europeiska betalningsföreläggandet – Detta förfarande lämpar sig särskilt väl för obestridda fordringar. En ansökan lämnas in till domstol, som – om den godkänner ansökan – utfärdar ett betalningsföreläggande och delger det till svaranden. Svaranden kan lämna in ett bestridande, men det europeiska betalningsföreläggandet omfattar inga ytterligare domstolsförfaranden, utan om svaranden bestrider betalningsföreläggandet kan ärendet inte längre hanteras inom ramen för detta förfarande, utan ska handläggas i enlighet med bestämmelserna om ordinarie civilrättsliga förfaranden. Om svaranden inte bestrider betalningsföreläggandet när det delgetts, kan sökanden vidta de verkställighetsåtgärder som kan vara nödvändiga för att säkra betalningen. Detta förfarande är särskilt lämpligt för sökande som har många fordringar, t.ex. elleverantörer och liknande företag som har fordringar på kunder som inte betalar.

Den europeiska exekutionstiteln och det europeiska betalningsföreläggandet har liknande tillämpningsområden. Skillnaden mellan dem är att en europeisk exekutionstitel garanterar att resultatet av ett nationellt förfarande lämpligen kan verkställas i en annan medlemsstat medan det europeiska betalningsföreläggandet är ett fristående EU-förfarande som till stor del följs på samma sätt i alla medlemsstater. En borgenär måste besluta vilket av förfarandena han ska använda för att driva in en fordran som är, eller sannolikt kommer att vara, obestridd.

Det europeiska betalningsföreläggandet är särskilt användbart för en borgenär som vill driva in fordringar i flera medlemsstater, eftersom han eller hon endast behöver förstå detta enda förfarande i stället för de olika förfarandena i var och en av de berörda medlemsstaternas nationella system.

Det europeiska småmålsförfarandet – Detta förfarande skiljer sig från de båda andra förfarandena, eftersom det kan användas för bestridda såväl som obestridda fordringar, förutsatt att fordrans värde är högst 2 000 euro. Förfarandet kan således tillämpas i gränsöverskridande fall där fordran bestrids. När en borgenär anser att en fordran inte kommer att bestridas, kan det vara lämpligare att använda det europeiska betalningsföreläggandet, som är det enda särskilt utformat, fristående EU-förfarande som kan användas i gränsöverskridande fall där fordrans värde överstiger 2 000 euro.

2.4.4 Övriga EU-rättsakter

Det bör erinras om att det finns olika EU-rättsakter som i sin egen rätt är tillämpliga på fordringar inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet på grund av förordningens materiella tillämpningsområde. Två exempel på sådana rättsakter är Rom I-förordningen och Rom II-förordningen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser respektive utomobligatoriska förpliktelser. Bestämmelserna i dessa respektive förordningar avgör vilken lagstiftning som är tillämplig på en fordran inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet, på samma sätt som för fordringar inom ramen för alla andra förfaranden.

De som handlägger tvister inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet måste också komma ihåg att det, beroende på det särskilda tvisteföremålet, mycket väl kan finnas andra EU-rättsakter som är tillämpliga på samma tvisteföremål. En fordran kan till exempel omfattas av EU-lagstiftningen om konsumentskydd och bestämmelserna i denna kan i så fall ha verkningar för parternas rättigheter och skyldigheter i det fall att fordran bestrids.

2.5 Förhållande till nationell lagstiftning

2.5.1 Nationell processrätt

Den nationella lagstiftningen påverkar det europeiska småmålsförfarandet på två sätt. När det för det första gäller själva förfarandet fastställs det i förordningen att det europeiska småmålsförfarandet ska regleras av processrätten i den medlemsstat där rättegången äger rum, om inte annat följer av bestämmelserna i förordningen. Förordningen innehåller även bestämmelser om när nationell lag ska tillämpas i vissa särskilda steg av förfarandet, till exempel vid överklagande av en dom som meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande eller när ett genkäromål överstiger den ekonomiska gränsen för ett europeiskt småmål⁽²³⁾. Nationell processrätt kan, för det andra, också behöva tillämpas mot bakgrund av förfarandets syften, vilka anges i skäl 7 i förordningen. Det bör erinras om att den nationella processrätten inte får tillämpas på ett sätt som strider mot bestämmelserna om det europeiska småmålsförfarandet, och att den dessutom bör tillämpas på ett sätt som främjar uppnåendet av målen för det europeiska småmålsförfarandet.

2.5.2 Nationell materiell rätt

Utöver den allmänna processrättsliga situationen är det högst sannolikt att nationell materiell rätt är tillämplig på tvisteföremålet vid en fordran. Den tillämpliga lagen är emellertid inte alltid lagen i den medlemsstat där den domstol där talan väckts är belägen, beroende på vad som fastställs i relevanta bestämmelser i de tillämpliga rättsakterna.

⁽²³⁾ Se nedan punkt 9.2 om den information som ska lämnas om nationell processrätt med avseende på det europeiska småmålsförfarandet.

KAPITEL TRE

Inledandet av förfarandet

3.1 Domstolar som är behöriga att ta emot en ansökan

Eftersom medlemsstaterna enligt artikel 11 i förordningen är skyldiga att se till att parterna kan få praktisk hjälp med att fylla i formulären, bör sådan hjälp vara tillgänglig i alla medlemsstater när det gäller ansökningsformuläret såväl som alla övriga formulär.

3.1.1 Käranden ska i ansökningsformuläret ange grunden för domstolens behörighet

Det finns såväl EU-bestämmelser som nationella bestämmelser som reglerar till vilken domstol en ansökan i ett europeiskt småmålsförfarande ska sändas. EU:s bestämmelser om domstols behörighet avgör vilken medlemsstats domstol som är behörig, medan varje medlemsstat har nationella bestämmelser som avgör till vilken domstol eller vilka domstolar i medlemsstaten ansökan ska sändas. Detta är en viktig fråga för kärandena, eftersom ansökningsformuläret enligt artikel 4.1 i förordningen ska sändas till den domstol som har geografisk och saklig behörighet att pröva tvisten. Käranden ska således fylla i del 4 i ansökningsformuläret för att ange grunden för domstolens behörighet. Praktisk hjälp med att fylla i formulären bör erbjudas i alla medlemsstater, eftersom medlemsstaterna enligt artikel 11 ska se till att parterna kan få hjälp med att fylla i ansökningsformuläret och övriga formulär.

3.1.2 EU:s bestämmelser om domstols behörighet

De tillämpliga bestämmelserna återfinns i Bryssel I-förordningen. För att fastställa till vilken domstol en ansökan ska sändas måste man först undersöka vilken eller vilka bestämmelser om domstols behörighet som är tillämpliga på den tvist som ansökan avser. Vilken eller vilka bestämmelser som ska tillämpas beror på de närmare omständigheterna i det enskilda fallet. En av de grundläggande avgörande faktorerna är huruvida fordran uppkommit till följd av en avtalsförpliktelse eller en utomobligatorisk förpliktelse, t.ex. om svaranden gjort sig skyldig till ett fel eller en försummelse som föranlett förlust eller skada för käranden.

För att en presumtiv kärande ska kunna avgöra vilken eller vilka domstolar som har behörighet att pröva en tvist enligt det europeiska småmålsförfarandet är det nödvändigt att käranden kan få tillgång till information om medlemsstaternas nationella behörighetsbestämmelser. Många medlemsstater har webbplatser med denna information. Enligt förordningen är medlemsstaterna också skyldiga att ge Europeiska kommissionen information om vilka domstolar som är behöriga att pröva tvister enligt det europeiska småmålsförfarandet och kommissionen ska i sin tur göra denna information tillgänglig för allmänheten.

Information om behöriga domstolar finns därför på den europeiska ejuridikportalen, som också innehåller en länk till webbplatsen för

den europeiska civilrättsliga atlasen, som innehåller information om medlemsstaternas nationella lagstiftning ⁽²⁴⁾.

3.1.2.1 Domstols behörighet i tvister som involverar konsumenter

Bryssel I-förordningen innehåller särskilda bestämmelser som är tillämpliga på tvister som involverar konsumenter. Med en konsument avses en person som inte agerar för kommersiella ändamål. Att veta vilka bestämmelser i Bryssel I-förordningen som är tillämpliga är särskilt viktigt för att fastställa vilken domstol som har behörighet i fråga om en konsuments fordran på t.ex. ett företag. Under vissa omständigheter kan konsumenten ha rätt att väcka talan vid en domstol i den medlemsstat där hon eller han har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort och som enligt nationella bestämmelser är behörig att handlägga ett europeiskt småmål. I många fall är detta en domstol i konsumentens hemstad. Att veta vilka bestämmelser som är tillämpliga är också viktigt när det gäller andra typer av tvister som involverar konsumenter, t.ex. när talan väcks av ett företag mot en konsument eller av en enskild "konsument" mot en annan konsument samt vid fordringar mellan företag.

⁽²⁴⁾ Länkar till e-juridikportalen och webbplatsen för atlasen finns i slutet av handboken.

3.1.2.2 Bryssel I-förordningens bestämmelser om domstols behörighet vid konsumenttvister

Artiklarna 15–17 i Bryssel I-förordningen innehåller särskilda bestämmelser om domstols behörighet vid konsumenttvister. Dessa bestämmelser ersätter inte andra bestämmelser i förordningen, men ger konsumenterna ytterligare en möjlighet när det gäller att välja var talan ska väckas.

Om avtalet

- gäller köp av varor där betalningen ska erläggas i särskilda poster,
- gäller lån eller någon annan form av kredit som ska återbetalas i särskilda poster, eller
- har ingåtts av konsumenten med ett företag som bedriver kommersiell verksamhet eller på något sätt riktar sådan verksamhet, t.ex. reklam, till den medlemsstat där konsumenten har hemvist

får konsumenten väcka talan avseende avtalet antingen

- i den medlemsstats domstolar där företaget har hemvist, eller
- vid domstol på den ort där konsumenten har hemvist

och företaget får väcka talan avseende avtalet mot konsumenten endast vid domstolarna på den ort där konsumenten har hemvist. I båda fallen får genkåromål väckas vid den domstol där huvudkåromålet är anhängigt.

Avvikelser från dessa bestämmelser om domstols behörighet kan göras genom avtal mellan konsumenten och företaget, men endast om

- avtalet har ingåtts efter tvistens uppkomst,
- avtalet ger konsumenten rätt att väcka talan vid andra domstolar än dem som anges i bestämmelserna, eller
- avtalet har ingåtts mellan en konsument och ett företag som båda har hemvist i samma medlemsstat och avtalet ger domstolarna i den medlemsstaten behörighet och strider inte mot lagen i den medlemsstaten.

Anm.:

1. Om det avtal som tvisten avser har ingåtts mellan en konsument och ett företag som inte har hemvist i samma medlemsstat som konsumenten, men som har en filial, agentur eller etablering i en medlemsstat, och tvisten hänför sig till filialens, agenturens eller etableringens verksamhet, ska företaget anses ha hemvist i samma medlemsstat som konsumenten.

2. De särskilda bestämmelserna avseende konsumenter är i allmänhet inte tillämpliga på transportavtal. De är emellertid tillämpliga när avtalet avser en kombination av resa och inkvartering för ett pris där allt är inkluderat, vilket är fallet t.ex. vid paketresor.

3.1.3 Nationella bestämmelser om domstols behörighet

När en kârrende väl har beslutat vilken eller vilka bestämmelser i Bryssel I-förordningen som gäller och således vilka domstolar i vilken eller vilka medlemsstater som är behöriga, måste kârrenden, för att kunna besluta till vilken domstol ansökan ska lämnas in, även känna till de nationella bestämmelserna i den medlemsstat vars domstolar är behöriga att pröva ett europeiskt småmål enligt EU-bestämmelserna. Detta är nödvändigt för att avgöra vilken eller vilka domstolar som är behöriga att pröva ett europeiskt småmål enligt den nationella lagstiftningen. Bestämmelserna varierar mellan medlemsstaterna, eftersom denna fråga inte regleras på EU-nivå.

I de medlemsstater där det finns ett nationellt småmålsförfarande eller liknande, har samma domstolar som har behörighet att handlägga tvister enligt det nationella förfarandet ofta också behörighet att handlägga europeiska småmål. I andra medlemsstater finns det särskilda bestämmelser som reglerar vilken domstol som ska handlägga ett europeiskt småmål och i en del medlemsstater finns det flera olika möjligheter, beroende på föremålet för tvisten.

Allt detta kräver att man har tillgång till information om medlemsstaternas nationella bestämmelser. Många medlemsstater har webbplatser med nödvändig information. Enligt förordningen om det europeiska småmålsförfarandet är medlemsstaterna också skyldiga

att lämna denna information till Europeiska kommissionen, som i sin tur gör den tillgänglig för allmänheten.

Denna information kan därför nås via den europeiska e-juridikportalen och webbplatsen för den europeiska civilrättsliga atlasen, som innehåller uppdaterad information om medlemsstaternas nationella lagstiftning⁽²⁵⁾.

3.2 Hur man använder ansökningsformuläret

Som det angetts ovan är det europeiska småmålsförfarandet avsett att vara huvudsakligen skriftligt. Förfarandet inleds därför med användning av det ansökningsformulär som föreskrivs i förordningen, dvs. formulär A som finns i bilaga I till förordningen. Enligt artikel 4.5 i förordningen är medlemsstaterna skyldiga att se till att ansökningsformuläret finns tillgängligt vid alla domstolar där ett europeiskt småmålsförfarande kan inledas. Enligt artikel 11 ska medlemsstaterna dessutom se till att parterna kan få hjälp med att fylla i formulären. I slutet av handboken finns en länk till de elektroniska versionerna av ansökningsformuläret på EU:s alla officiella språk. Ansökningsformuläret innehåller anvisningar om vilka uppgifter kârrenden ska fylla i och dessa bör noggrant följas. Det finns två särskilda aspekter som emellertid behöver behandlas

⁽²⁵⁾ Länkar till e-juridikportalen och webbplatsen för atlasen finns i slutet av handboken.

särskilt, nämligen bedömningen av själva fordran och frågan om hur räntan på fordran ska hanteras.

3.2.1 Bedömning av fordran

3.2.1.1 Uppgifter om fordran

En bedömning av grunden för fordran och fordrans belopp är nödvändig för att fylla i del 8 i formulär A under rubriken "Uppgifter om fordran", där käranden redogör för fordran, samt för att säkerställa att fordran faktiskt faller inom den ekonomiska gränsen för det europeiska småmålsförfarandet. Det är mycket viktigt att käranden så tydligt som möjligt redogör för varje separat del av fordran och grunden för den, med tanke på att svaranden kan komma att bestrida fordran. De uppgifter om grunden för fordran som ska lämnas i ruta 8 i ansökningsformuläret måste styrkas med så mycket skriftlig bevisning som är nödvändigt för att den domstol som mottar ansökan ska kunna avgöra fordrans värde, grunden för fordran och vilken bevisning som styrker fordran. Om detta inte görs finns det en risk för att domstolen avvisar ansökan som ogrundad eller åtminstone kräver ytterligare information från käranden, vilket tar tid och försenar förfarandet.

3.2.1.2 Fordrans värde

När det gäller fordrans värde bör det erinras om att den ekonomiska gränsen avser fordran exklusive omkostnader, utlägg och ränta på huvudfordran. Om huvudfordran består av flera delar bör man redogöra för dessa separat, men om det sammanlagda värdet av de olika delarna överstiger den ekonomiska gränsen, omfattas fordran inte av tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet⁽²⁶⁾.

3.2.2 Hanteringen av ränta

Även om fordran bedöms utan att beakta räntan, ska ränteuppgift eller räntesats ändå anges liksom på vilken grund ränta tas ut på huvudfordran. Dessa uppgifter ska lämnas i punkt 7.4 i ruta 7. Om själva huvudfordran emellertid grundar sig på ett krav att betala ränta ska fordran anges i punkt 7.1 och fordrans värde bedöms då som en huvudfordran även om den avser ränta. Ett exempel på en sådan situation är om huvudfordran avser ränta på ett lån där svaranden redan har återbetalat själva lånebeloppet.

⁽²⁶⁾ Det bör erinras om att den ekonomiska gränsen kommer att ses över och kanske inte alltid kommer att vara 2 000 euro.

3.3 Kostnad för att lämna in en ansökan

I de flesta medlemsstaterna tar domstolarna ut en avgift för att ta emot en ansökan inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet och behandlar ansökan först när avgiften har betalats. Detta innebär att det är nödvändigt att först ta reda på om den domstol dit ansökan ska skickas, dvs. den domstol som är behörig enligt EU:s bestämmelser och nationella bestämmelser, tar ut en avgift för att lämna in ansökan. Om detta är fallet, är nästa steg att ta reda på hur stor avgiften är och hur den ska betalas. Också denna information kan hittas på de nationella webbplatserna och även via det europeiska rättsliga nätverket/den europeiska civilrättsliga atlasen (se ovan punkt 3.1.2). Betalningsmetod för ansökningsavgiften ska anges i ruta 6 i ansökningsformuläret, där man kan välja mellan olika alternativ.

3.4 Handlingar som ska bifogas ansökningsformuläret

Eftersom det europeiska småmålsförfarandet är avsett att vara ett huvudsakligen skriftligt förfarande, måste alla nödvändiga styrkande handlingar som utgör bevisning fogas till ansökningsformuläret. Dessa handlingar behövs för att styrka fordrans värde, grunden för fordran och den bevisning som man avser att åberopa i det fall att fordran bestrids, eftersom det europeiska småmålsförfarandet är tillämpligt på både bestridda och obestridda fordringar. Allt detta föreskrivs i artikel 4.1 i förordningen och del 8 i ansökningsformuläret. Även om

domstolen har möjlighet att begära ytterligare information av käranden (se nedan punkt 5.2) finns det en risk för att ansökan avvisas, om de uppgifter som bifogas till ansökningsformuläret och uppgifterna i själva ansökningsformuläret inte är tillräckliga som grund för ansökan. Det rekommenderas därför att alla relevanta uppgifter lämnas i samband med ansökan, men att man också tänker på att det kan behövas en översättning och de kostnader som detta innebär.

3.5 Insändande av ansökan till domstol

I artikel 4.1 i förordningen fastställs att ansökan kan sändas per post eller genom något annat kommunikationsmedel, t.ex. fax eller e-post, som godtas av den medlemsstat där det europeiska småmålsförfarandet inleds. Käranden måste därför veta vilka kommunikationsmedel som godtas av den domstol som ansökningsformuläret ska sändas till för att inleda förfarandet. Vilka informationsmedel som godtas är beroende av medlemsstaternas nationella förfaranden och information om detta bör kunna hittas tillsammans med annan information om de nationella förfarandena.

Käranden bör noga ta reda på vilka krav domstolen ställer på de styrkande handlingarna, särskilt handlingar och annat material som kan komma att användas som bevisning. Inte alla domstolar godtar kopior av handlingar, vare sig skannade eller andra, och en domstol får kräva att original lämnas in i enlighet med nationella bestämmelser om bevisning. Beroende på domstolens praxis kanske det därför inte går att

lämna in de styrkande handlingarna elektroniskt även om domstolen godtar en elektronisk ansökan, och det är därför bäst att sända in ansökningsformuläret och de styrkande handlingarna på något annat sätt som domstolen godtar.⁽²⁷⁾

3.6 Språk

I artikel 6.1 fastställs att ansökningsformuläret ska lämnas in på ett språk som används vid domstolen och detta gäller även beskrivningen av de styrkande handlingarna i del 8.2 i ansökningsformuläret. Se även punkt 4.7 nedan när det gäller övriga formulär och handlingar. I medlemsstater med flera officiella språk bör man vara uppmärksam så att man väljer rätt språk. I en del medlemsstater godtas även ansökningar på ett annat språk än det officiella språket.⁽²⁸⁾ Det bör även erinras om att svaranden kan ha rätt att vägra att ta emot ansökningsformuläret och handlingarna vid delgivningen, om kraven på delgivningsspråk inte är uppfyllda. Detta behandlas närmare i punkt 4.2

och fotnot 32 nedan. Det bör påpekas att om en översättning krävs i enlighet med artikel 6.3, ska den part som domstolen bestämmer ansvara för att tillhandahålla en översättning och således bekosta den. Det samma gäller om en part vägrar att godta delgivning av en handling, eftersom den inte är avfattad på rätt språk i enlighet med artikel 6.3.

⁽²⁷⁾ Även om en del domstolar godtar att ansökningsformuläret lämnas in elektroniskt, och detta kan komma att bli vanligare, är det tveksamt huruvida de godtar bilagor som lämnas in elektroniskt. Det finns inga bestämmelser i förordningen som hindrar att domstolarna godtar att samtliga handlingar lämnas in elektroniskt och förhoppningsvis kommer denna praxis att bli vanligare med tiden, eftersom det skulle stödja det övergripande målet att det europeiska småmålsförfarandet ska vara enkelt, snabbt och innebära relativt låga kostnader för användarna.

⁽²⁸⁾ Information om vilka språk som krävs eller tillåts finns också på de nationella webbplatserna eller på webbplatsen för den europeiska civilrättsliga atlasen/det europeiska rättsliga nätverket.

KAPITEL FYRA

Förfarandet efter det att
domstolen mottagit ansökan

4.1 Kärandens rättelse eller komplettering av ansökningsformuläret

4.1.1 Domstolen kontrollerar ansökningsformuläret

Det första domstolen måste göra när den mottar ansökningsformuläret och de styrkande handlingarna är att kontrollera om formuläret är korrekt ifyllt i enlighet med kraven i förordningen, innan den delger handlingarna till svaranden. Om så inte är fallet, och domstolen inte anser att ansökan är ogrundad eller fullständigt obefogad, i vilket fall den kan avvisa ansökan, kan domstolen begära att käranden ska komplettera eller rätta ansökningsformuläret eller lämna in kompletterande uppgifter eller handlingar. Detta föreskrivs i artikel 4.4.

4.1.2 Domstolen underrättar käranden i det fallet att fordran faller utanför tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet

Om domstolen anser att ansökan, trots att den innehåller alla uppgifter och är välgrundad, ändå faller utanför förordningens tillämpningsområde, t.ex. om den avser ett tvisteföremål som inte kan ligga till grund för en talan enligt det europeiska småmålsförfarandet, eller om fordrans värde ligger över den ekonomiska gränsen för det europeiska småmålsförfarandet, måste domstolen i enlighet med

artikel 4.3 i förordningen underrätta käranden om detta⁽²⁹⁾. Käranden kan då besluta att återkalla ansökan. Om käranden inte återkallar ansökan måste domstolen i enlighet med artikel 4.3 behandla den i enlighet med det gällande nationella förfarandet.

4.1.3 Käranden kan be om hjälp med att fylla i ansökningsformuläret

Eftersom processen för att rätta ansökningsformuläret tar extra tid, ligger det alltid i kärandens intresse att försöka se till att formuläret är korrekt ifyllt och att alla nödvändiga styrkande handlingar bifogas redan från början när ansökan lämnas in. Käranden bör kunna få hjälp med att fylla i formuläret, eftersom det i artikel 11 föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att parterna kan få hjälp. I många medlemsstater hjälper domstolspersonalen till, men arrangemangen varierar.

4.1.4 Begäran om att käranden ska komplettera eller rätta ansökningsformuläret

En begäran om komplettering eller rättelse ska lämnas på formulär B, som föreskrivs i förordningen. Om ansökningsformuläret inte har lämnats

⁽²⁹⁾ Om domstolen beslutar att godta ansökan, men att behandla den i enlighet med det gällande nationella förfarandet, bör den underrätta käranden om detta. En del medlemsstater har ett föreskrivet formulär även för detta ändamål. I en del medlemsstater har man föreskrivna formulär som ska användas för det europeiska småmålsförfarandet utöver de formulär som föreskrivs i förordningen.

in på domstolens språk kan formulär B också användas för att begära att kåranden ska lämna in ett ansökningsformulär på rätt språk. I formulär B anger domstolen inom vilken tidsfrist kåranden ska lämna in de begärda uppgifterna eller återsända det rättade ansökningsformuläret. Enligt artikel 14.2 i förordningen får domstolen i undantagsfall förlänga tidsfristen. Om kåranden inte efterkommer domstolens begäran inom den fastställda tidsfristen eller om ansökningsformuläret fortfarande inte är rätt ifyllt eller inte är ifyllt på rätt språk får ansökan avvisas. Om ansökan avvisas på denna grund har tvisten inte prövats i sak, och en ny ansökan kan därför lämnas in enligt det europeiska småmålsförfarandet eller ett nationellt förfarande.

4.2 Sändande av ansökningsformuläret till svaranden

4.2.1 Domstolen sänder en kopia av formulär A samt formulär C till svaranden

När domstolen väl har beslutat att käromålet, eventuellt efter rättelse av ansökningsformuläret eller kompletterande uppgifter eller handlingar från kåranden, kan handläggas som ett europeiskt småmål, sänder den en kopia av ansökningsformuläret och de styrkande handlingarna till

svaranden tillsammans med svarsformulär C, i vilket domstolen ska fylla i första delen⁽³⁰⁾.

4.2.2 Tidsfrist

Domstolen ska sända handlingarna till svaranden inom 14 dagar efter det att den har mottagit ett korrekt ifyllt ansökningsformulär enligt det europeiska småmålsförfarandet. Denna tidsfrist löper antingen från den dag då ansökningsformuläret mottogs, om inga rättelser eller kompletteringar behövs, eller från ett senare datum som är lämpligt med beaktande av den tidsfrist som fastställts i begäran om att kåranden ska rätta eller komplettera ansökningsformuläret eller lämna in kompletterande uppgifter.

⁽³⁰⁾ Man måste vara noga med vilket språk man väljer för formulären, se punkt 4.2.3 när det gäller kraven avseende delgivning. En del domstolar sänder formulären både på domstolens språk och mottagarens språk.

4.2.3 Delgivningsmetoder

4.2.3.1 Delgivning per post med mottagningsbevis – artikel 13.1

Enligt artikel 13.1 ska domstolen sända formulär C och en kopia av ansökningsformuläret och de styrkande handlingarna per post med mottagningsbevis, på vilket datumet för mottagandet ska anges⁽³¹⁾.

4.2.3.2 Standardbestämmelser om delgivning – artikel 13.2

I förordningen fastställs att om delgivning inte sker per post på det sätt som anges ovan, får delgivning enligt det europeiska småmålsförfarandet ske genom någon av de metoder som föreskrivs i förordningen om en europeisk exekutionstitel. För dessa standardbestämmelser om delgivning, se artiklarna 13 och 14 i förordningen om en europeisk exekutionstitel. Det bör betonas att bestämmelserna om delgivning i förordningen om en europeisk exekutionstitel är standardbestämmelser som endast ska användas om delgivning inte sker genom den metod som föreskrivs i artikel 13.1 i förordningen om det europeiska småmålsförfarandet. Närmare uppgifter om dessa standardbestämmelser om delgivning finns i rutan om delgivning nedan.

⁽³¹⁾ Om delgivningen ska ske i en annan medlemsstat, ska handlingarna överlämnas till denna andra medlemsstat i enlighet med förordningen om delgivning.

Standardbestämmelser om delgivning av handlingar enligt artiklarna 13 och 14 i förordningen om en europeisk exekutionstitel

4.2.3.2.1. Delgivning med bevis på att mottagaren eller dennes företrädare mottagit handlingen

Kortfattat kan delgivning med mottagningsbevis i enlighet med artikel 13 i förordningen om en europeisk exekutionstitel ske genom

- personlig delgivning där mottagaren undertecknar ett mottagningsbevis,
- en förklaring av den behöriga person som delgivit handlingen att mottagaren mottagit handlingen eller vägrade att ta emot den utan laglig motivering⁽³²⁾,

⁽³²⁾ Det är i detta sammanhang nödvändigt att särskilt erinra om rätten att i enlighet med artikel 8 i förordningen om delgivning (förordning (EG) 1393/2007) vägra att ta emot den handling som delges, om den inte är avfattad på eller åtföljd av en översättning till ett språk som mottagaren förstår eller det officiella språket, eller ett av de officiella språken, på den plats där delgivningen sker (se även skäl 12 i förordningen). Detta innebär emellertid inte att svaranden har rätt att vägra att ta emot en handling som delges och som inte är avfattad på medlemsstatens språk, om han eller hon förstår språket i handlingen. Se i detta sammanhang EU-domstolens dom i mål C14/07, Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR mot Industrie- und Handelskammer Berlin.

- delgivning per post där mottagaren undertecknar ett mottagningsbevis⁽³³⁾,
- delgivning på elektronisk väg där mottagaren undertecknar ett mottagningsbevis.

4.2.3.2.2. Delgivning utan bevis på att mottagaren eller dennes företrädare mottagit handlingen

Vid delgivning utan mottagningsbevis i enlighet med artikel 14 i förordningen om en europeisk exekutionstitel kan

- delgivning ske på mottagarens personliga adress till personer som bor i samma hushåll som mottagaren eller är anställda där,
- delgivning ske i mottagarens företagslokaler till personer som är anställda av mottagaren, i de fall där mottagaren är egenföretagare eller är en juridisk person,
- handlingen läggas i mottagarens brevlåda,
- handlingen deponeras på ett postkontor eller hos behöriga myndigheter och en skriftlig underrättelse om att så har skett lämnas i mottagarens brevlåda, om den skriftliga underrättelsen klart och tydligt anger att det rör sig om en domstolshandling

eller att den har den rättsverkan att delgivning anses ha skett och att tidsfrister har börjat löpa.

Om något av dessa fyra sätt används ska delgivningen intygas genom

- ett mottagningsbevis från den delgivna personen, eller
- ett dokument som undertecknats av den person som delgivit handlingen, där det anges vilket sätt som använts för delgivning, datum för delgivningen och namnet på den person som mottagit handlingarna samt i vilket förhållande denne står till mottagaren.

Delgivning kan också ske

- per post utan mottagningsbevis när mottagaren har sin adress i den medlemsstat där den domstol som ska pröva tvisten i sak är belägen,
- på elektronisk väg, med automatisk bekräftelse av att delgivningen verkställts, under förutsättning att mottagaren i förväg uttryckligen har godkänt detta delgivningssätt.

Anm.: Delgivning på ovan angivna sätt är tillåten endast om mottagarens adress med säkerhet är känd.

⁽³³⁾ Detta liknar det delgivningssätt som föreskrivs i artikel 13.1 i förordningen om det europeiska småmålsförfarandet (se punkt 4.2.3.1 ovan).

4.3 Vad svaranden kan göra vid mottagandet av ansökningsformuläret

Vid mottagandet av ansökningsformuläret kan svaranden

- skicka sitt svar inom 30 dagar efter delgivningen av ansökningsformuläret
 - genom att fylla i del II av svarsformulär C och återsända det till domstolen tillsammans med eventuella styrkande handlingar, eller
 - på annat lämpligt sätt utan att använda svarsformuläret,
- låta bli att svara, i vilket fall domstolen meddelar dom avseende fordran efter 30 dagar från dagen för delgivningen.

Svaranden kan i sitt svar bland annat

- godta fordran eller bestrida den helt eller delvis,
- invända mot behörighetsgrunden för ansökan,
- invända mot ansökan genom att anföra
 - att tvisteföremålet faller utanför det europeiska småmålsförfarandets materiella tillämpningsområde (punkt I i del II av svarsformulär C innehåller ett fält för detta ändamål), eller
 - att det inte är ett gränsöverskridande fall i den mening som avses i artikel 3 i förordningen,

- ange att värdet av en annan fordran än en penningfordran överstiger den gräns som fastställts för det europeiska småmålsförfarandet,
- invända mot fordran i sak eller mot fordrans belopp,
- i punkt 2 i del II av svarsformuläret ange vilka vittnen och vilken bevisning som åberopas och bifoga eventuella styrkande handlingar,
- begära muntlig förhandling genom att fylla i punkt 3 i svarsformuläret, och
- lämna in en motfordran med användning av ansökningsformulär A och lämna in det tillsammans med relevanta styrkande handlingar och svarsformuläret.

Anm.: Svaranden behöver inte sända några handlingar till kåranden. Det är domstolen som ska göra detta i enlighet med artikel 5.4 och 5.6 i förordningen.

4.4 Fordran eller motfordran överstiger gränsen

Om svaranden hävdar att värdet av en annan fordran än en penningfordran överstiger den ekonomiska gränsen för det europeiska småmålsförfarandet måste domstolen fatta beslut i saken inom 30 dagar från det att svaret skickats till kåranden. När svaranden lämnar in en motfordran (väcker genkärsmål) har kåranden samma rätt att hävda att genkärsmålet överstiger den ekonomiska gränsen. Av

bestämmelserna i artiklarna 2.1 och 5.5 i förening med bestämmelserna om genkärsmål i artikel 5.7 följer att kåranden och svaranden båda har möjlighet att under förfarandet invända mot varandras yrkanden i denna fråga. Domstolens beslut i frågan avser inte huruvida fordran eller motfordran är grundade, utan avser huruvida fordran omfattas av förfarandets tillämpningsområde⁽³⁴⁾. I artikel 5.5 och 5.7 i förordningen föreskrivs att domstolens beslut i denna fråga inte får överklagas som ett separat ärende.

4.5 Motfordran

Om svaranden lämnar in en motfordran (väcker genkärsmål) är alla bestämmelser i förordningen, särskilt artiklarna 4 och 5.3–5.5 samt artikel 2, tillämpliga på genkärsmålet på samma sätt som på huvudkärsmålet, såsom det följer av artikel 5.7. Detta innebär att genkärsmålet måste omfattas av förordningens tillämpningsområde och att även bestämmelserna om förfarandets inledande är tillämpliga på genkärsmålet⁽³⁵⁾. Följande ytterligare bestämmelser gäller vid genkärsmål:

- Domstolen måste delge kåranden genkärsmålet och de styrkande handlingarna inom 14 dagar från mottagandet.

⁽³⁴⁾ Se även punkt 4.1.2 ovan om vad som händer när kärsmålet eller genkärsmålet faller utanför tillämpningsområdet för det europeiska småmålsförfarandet.

⁽³⁵⁾ Se kapitel 3 ovan.

- Käranden måste svara inom 30 dagar från delgivningen.
- Om genkärömbålet överstiger den ekonomiska gränsen för det europeiska småmålsförfarandet faller hela ärendet, dvs. både kärömbålet och genkärömbålet, utanför det europeiska småmålsförfarandets tillämpningsområde och ska handläggas i enlighet med relevanta förfaranden i den medlemsstat där den domstol vid vilken talan väckts är belägen, antingen vid den domstolen eller också vid en annan domstol som är behörig enligt nationell lagstiftning.

Anm.: Fordran och motfordran ska behandlas som separata fordringar vid värderingen av dem. Detta följer av den omständigheten att artikel 2 är tillämplig på genkärömbålet i enlighet med artikel 5.7. Detta innebär också att det kumulativa värdet av fordran och motfordran inte måste vara lägre än den ekonomiska gränsen för att ärendet ska kunna handläggas enligt det europeiska småmålsförfarandet. Domstolen har således inte rätt att beakta andra värden än fordrans och motfordrans respektive värde, när den fattar beslut om huruvida ärendet omfattas av det europeiska småmålsförfarandet.

4.6 Tidsfrister

Det bör påpekas att för alla steg i det europeiska småmålsförfarandet gäller fastställda tidsfrister. Det är särskilt viktigt att tidsfristerna iakttas i samband med inledandet av förfarandet och när domstolen inleder sin prövning av målet. Särskilt de tidsfrister som fastställs i artikel 5 är avgörande för att förfarandet ska kunna genomföras snabbt, framför allt tidsfristerna för delgivning av handlingarna och för svaren från svaranden och käranden (beroende på hur målet utvecklar sig). Enligt artikel 14.2 får domstolen förlänga den tidsfrist som föreskrivs i artikel 5.3, inom vilken svaranden ska skicka sitt svar på kärömbålet, och i artikel 5.6, inom vilken käranden ska svara på genkärömbålet, dock endast i undantagsfall.

4.7 Språk

I fråga om det språk som ska användas i svaret från svaranden, genkärömbålet och eventuella svar på detta samt beskrivningen av de eventuella handlingar som styrker genkärömbålet gäller samma bestämmelser som för huvudkärömbålet (se punkt 3.6 ovan).

KAPITEL FEM

Fastställande av de faktiska
omständigheterna

5.1 Domstolens skyldighet i fråga om bestridda ärenden

5.1.1 Domstolen tar initiativet till att fastställa de faktiska omständigheterna

Domstolen har en primär skyldighet att fastställa de faktiska omständigheter som har bestritts i ett käromål eller ett genkäromål i ett europeiskt småmålsförfarande. Domstolen åläggs denna skyldighet i artiklarna 4.4, 7.1 och 9.1 i förordningen, liksom skyldigheten att ta initiativ för att underrätta parterna om vilka uppgifter domstolen behöver från dem för att kunna meddela beslut i tvisten. Det är således domstolen som leder och kontrollerar förfarandet. Syftet med detta är att domstolen ska säkerställa att förordningens mål uppnås, dvs. att förfarandet genomförs snabbt, enkelt och till en relativt låg kostnad.

5.1.2 Domstolen ska fastställa sättet för bevisupptagning och vilket slag av bevisning som ska tas upp

Av samma skäl föreskrivs det i artikel 9 att domstolen ska fastställa sättet för bevisupptagning och att den får uppta muntliga vittnesmål och sakkunnigbevisning endast om det är nödvändigt för att meddela dom. Vid bedömningen av vilken bevisupptagning som ska göras måste domstolen ta hänsyn till de kostnader som den kan innebära, eftersom domstolen måste följa bestämmelserna i bland annat artiklarna 1 och

16 samt skäl 29, där det anges att det europeiska småmålsförfarandet är avsett att minska kostnaderna för lösningen av tvister om mindre värden i gränsöverskridande mål. I artikel 5.1 föreskrivs att domstolen ska besluta om huruvida en muntlig förhandling är nödvändig för att fastställa de faktiska omständigheterna, men en muntlig förhandling är valfri och domstolen har befogenhet att ta upp bevisning utan att förhandling hålls.

5.2 Ytterligare uppgifter från käranden och svaranden

Som det anges i punkt 4.1 ovan och som det föreskrivs i artiklarna 4.4 och 5.7 kan domstolen vid mottagandet av ansökningsformuläret eller ett genkäromål begära att parterna ska lämna ytterligare uppgifter om den anser att detta är nödvändigt. Eftersom det är domstolens skyldighet att fastställa de faktiska omständigheterna och pröva frågor som avser fordran har den enligt artikel 7.1 a också möjlighet att begära ytterligare uppgifter om fordran när den efter delgivningen av käromålet eller genkäromålet har erhållit svar på dessa. Domstolen fastställer en tidsfrist för att lämna uppgifterna och som det anges i artikel 14.2 kan tidsfristen också förlängas i undantagsfall. Enligt artikel 7.3 i förening med artikel 14.1 måste domstolen underrätta den berörda parten om vilka konsekvenserna är av att inte iaktta tidsfristen, t.ex. att målet kan avgöras till nackdel för den parten eller att målet kan avskrivas. Alla dessa bestämmelser syftar till att stärka domstolens roll i ledningen av målet, så att ett snabbt beslut kan nås.

5.3 Domstolen beslutar att hålla en förhandling

5.3.1 Domstolen får hålla en förhandling endast om det är nödvändigt

Som det påpekats ovan är det domstolen som beslutar om huruvida en förhandling ska hållas för att fastställa de faktiska omständigheterna. Detta är i linje med den princip som fastställs i artikel 5.1, att det europeiska småmålsförfarandet är ett huvudsakligen skriftligt förfarande, och domstolen får besluta att hålla en muntlig förhandling endast om den anser att det är nödvändigt för att pröva faktiska omständigheter som har bestritts och där ingen annan lösning är möjlig, t.ex. att begära ytterligare uppgifter från endera parten eller båda parterna, eller om en part begär det. Av detta följer att beslut om huruvida förhandling ska hållas ska fattas av domstolen i varje enskilt fall med hänsyn till de särskilda omständigheterna i tvisten och de uppgifter som domstolen har tillgång till eller kan erhålla utan att hålla en förhandling. När domstolen i samband med fullgörandet av sina funktioner enligt artikel 5.1 beslutar huruvida en förhandling ska hållas, bör den, med beaktande av den allmänna principen att det europeiska småmålsförfarandet är ett pappersbaserat förfarande där förhör ska hållas endast i undantagsfall, göra en bedömning från fall till fall med hänsyn till alla omständigheter i det enskilda fallet, och inte som en allmän policy hålla förhandling i samtliga mål som

handläggs enligt det europeiska småmålsförfarandet⁽³⁶⁾. Domstolarna bör ta hänsyn till kostnader och lämplighet när de beslutar huruvida förhandling ska hållas.

5.3.2 Domstolen kan vägra att hålla en förhandling

Även om en part begär att en förhandling ska hållas, kan domstolen vägra detta, om den anser att det mot bakgrund av omständigheterna i målet inte är nödvändigt att hålla en förhandling för att avgöra målet eller för en rättvis prövning av det. När domstolen beslutar om huruvida en förhandling ska hållas, samt när förhandlingen genomförs, ska den respektera rätten till en rättvis rättegång och principen om ett kontradiktoriskt förfarande, såsom det fastställs i skäl 9. Om domstolen avslår en begäran om muntlig förhandling måste den skriftligen ange skälen till detta. Enligt artikel 5.1 kan ett beslut om avslag dock inte överklagas eller omprövas separat.

5.4 Bevisning

Av artikel 9.1 framgår att det är domstolens uppgift att besluta på vilket sätt bevisupptagning ska ske och hur omfattande bevismaterial som krävs för att den ska kunna meddela dom. Beslut i dessa frågor ska fattas i enlighet med de bestämmelser om upptagande till sakprövning av bevis som fastställs i den lagstiftning som är

⁽³⁶⁾ Beträffande domstolens skyldigheter när den beslutar om huruvida förhandling ska hållas, se punkt 5.6.2 nedan och skäl 9.

tillämplig på förfarandena vid den berörda domstolen och således i nationell processrätt. I artikel 9.1 föreskrivs också att domstolen får tillåta skriftliga vittnesmål, om detta medges enligt lagstiftningen och rättegångsreglerna. Domstolen måste beakta målen att förfarandet ska genomföras så snabbt som möjligt och till minsta möjliga kostnad. Den måste därför, enligt artikel 9.3, välja de metoder för bevisupptagning som uppfyller dessa krav och som är enklast och minst betungande. När bevisupptagning ska ske i en annan EU-medlemsstat måste domstolen överväga användning av de förfaranden som fastställs i relevanta EU-bestämmelser, särskilt i förordningen om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur⁽³⁷⁾. Enligt artikel 9.2 ska domstolen ta hänsyn till kostnaderna för bevisupptagningen när den beslutar om huruvida sakkunnigbevisning eller muntliga vittnesmål ska tas upp.

5.5 Användning av informations- och kommunikationsteknik

Enligt artiklarna 8 och 9.1 bör domstolen uppmuntra användningen av kommunikationsteknik såsom video- eller telefonkonferenser för att hålla förhandlingar eller ta upp bevisning. Detta bidrar till att minska kostnaderna så mycket som möjligt och skynda på förfarandet, men är naturligtvis beroende av om domstolen har tillgång till nödvändig teknisk utrustning. Om nödvändig teknisk utrustning är tillgänglig kan

⁽³⁷⁾ Förordning (EG) nr 1206/2001.

man spara både tid och pengar genom att använda den, särskilt i en situation där domstolen i undantagsfall beslutar att ta upp muntlig bevisning från vittnen i en annan medlemsstat. Om detta är nödvändigt kan domstolen även använda sig av bestämmelserna i förordningen om bevisupptagning för att förenkla processen för bevisupptagning i gränsöverskridande fall⁽³⁸⁾.

5.6 Domstolens funktioner

5.6.1 Domstolen leder förfarandet

De centrala målen för det europeiska småmålsförfarandet, som fastställs i artikel 1 i förordningen, är att skynda på, förenkla och minska kostnaderna för lösningen av tvister om mindre värden i gränsöverskridande mål i EU samt att därigenom underlätta möjligheterna till rättslig prövning⁽³⁹⁾. När det gäller att uppnå dessa mål har domstolarna tilldelats en nyckelroll, som innebär att de tar initiativ för att kontrollera och leda det europeiska småmålsförfarandet med tillämpning av nationell processrätt. Förutom att fastställa hur omfattande bevismaterial som krävs och hur bevisupptagningen ska ske, ska domstolen allmänt leda förfarandet i enlighet med principen

om ett kontradiktoriskt förfarande och principen om en rättvis rättegång. Vidare är domstolen, enligt artikel 12.3, skyldig att om lämpligt försöka uppnå förlikning mellan parterna, och denna skyldighet är inte begränsad till den muntliga förhandlingen utan omfattar hela förfarandet för käromål och genkäromål.

5.6.2 Domstolen informerar parterna om procedurfrågor

Domstolens skyldighet att kontrollera och leda förfarandet vid handläggningen av europeiska småmål förstärks ytterligare i artikel 12.2, där det fastställs att domstolen även har skyldighet att stödja parterna när det gäller handläggningen och att upplysa dem om procedurfrågor. Av skäl 9 följer att domstolen därvid måste behandla parterna opartiskt för att säkerställa ett rättvist förfarande. Skyldigheten att underrätta parterna om procedurfrågor kan uppfyllas på olika sätt beroende på de nationella förfarandena. Det kan t.ex. göras muntligen under förfarandets gång eller elektroniskt via epost eller telefonkonferens eller på något annat sätt som tillåts enligt nationell lagstiftning⁽⁴⁰⁾. I artikel 12.1 föreskrivs att parterna inte får åläggas att göra en rättslig bedömning av yrkandet, utan detta ankommer på domstolen att göra. I ett europeiskt småmålsförfarande bör domstolen inkludera åtminstone en person som är behörig att tjänstgöra som domare i enlighet med

⁽³⁸⁾ Se även skäl 20 och fotnot 24 ovan. När det gäller bevisning, se även den praktiska vägledningen om användning av videokonferenser enligt förordningen om bevisupptagning http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_sv.pdf

⁽³⁹⁾ Se även skälen 5, 7 och 8.

⁽⁴⁰⁾ Se skäl 22.

lagstiftningen i den medlemsstat där den domstol som handlägger målet är belägen⁽⁴¹⁾.

5.7 Tidsfrister

Inom 30 dagar från det att domstolen har mottagit svarandens svar på käromålet eller kärandens svar på genkäromålet ska den ta upp bevisning eller kalla parterna till en muntlig förhandling, om den beslutat att hålla en sådan. Eftersom snabbhet är av vikt måste domstolen hålla förhandlingen inom trettio dagar efter kallelsen. Som det anges ovan i punkt 5.2 föreskrivs det i artikel 14.2 att vissa tidsfrister kan förlängas, men endast i undantagsfall, och detta gäller även den 30-dagarsfrist som fastställs i artikel 7. Eftersom syftet är att alla steg i det europeiska småmålsförfarandet ska vidtas så snabbt som möjligt och eftersom denna tidsfrist är en maximifrist, kan domstolen bestämma en kortare frist än 30 dagar⁽⁴²⁾.

⁽⁴¹⁾ Se skäl 27.

⁽⁴²⁾ När det gäller domstolens skyldighet att skynda på förfarandet, se skäl 23.

KAPITEL SEX

Domen

6.1 Meddelande av dom

En dom i en tvist enligt det europeiska småmålsförfarandet meddelas på något av nedanstående sätt.

6.1.1 Tredskodom – allmänt

Om svaranden inte svarar på käromålet inom fristen på 30 dagar från delgivningen av ansökningsformuläret och svarsformulär C, ska domstolen meddela dom. Om domstolen har begärt rättelse av ansökningsformuläret, ytterligare information eller närmare uppgifter och den part till vilken begäran har ställts inte svarar inom den fastställda tidsfristen får domstolen meddela dom till fördel för den andra parten. Om domstolen själv har fastställt en tidsfrist för något av ovanstående syften måste den underrätta den berörda parten om konsekvenserna av att inte iakttä tidsfristen, bl.a. möjligheten att under dessa omständigheter kan en dom komma att meddelas till nackdel för den parten.

6.1.2 Tredskodom – genkärsmål

Liksom när det gäller huvudkärålet kan domstolen meddela dom på grundval av genkärålet, om käranden inte svarar inom fristen på 30 dagar från delgivningen av genkärålet. I denna

situation kan det presumeras att käranden önskar gå vidare med huvudkärålet, och domstolen kan därför inte avvisa kärålet utan att begära ytterligare information från käranden efter mottagandet av svaret på kärålet. Domstolen måste avgöra vilket som är det rättvisaste sättet att gå vidare med hänsyn till parterna samt besluta om huruvida ytterligare uppgifter eller bevis ska begäras in i enlighet med artikel 7.1 a eller huruvida en förhandling ska hållas.

6.2 Dom meddelas efter det att alla uppgifter inkommit och efter bevisupptagning

6.2.1 När ingen förhandling hållits

När domstolen beslutar att meddela ett beslut avseende sakinnehållet i målet utan att hålla en förhandling, antingen efter det att den har mottagit ett eventuellt svar från svaranden på kärålet eller efter det att den har begärt att få ytterligare uppgifter inom en fastställd tidsfrist och har mottagit dessa uppgifter, ska den meddela dom inom 30 dagar från mottagandet av uppgifterna. Om domstolen har tagit upp bevisning som är nödvändig för att meddela dom, men inte har hållit någon förhandling, måste domen meddelas inom 30 dagar efter bevisupptagningen.

6.2.2 När förhandling hållits

Om domstolen håller en muntlig förhandling måste den meddela dom inom 30 dagar från dagen för förhandlingen. När förhandlingen avslutas måste domstolen ha inhämtat alla uppgifter och bevisning som är nödvändiga för att meddela ett beslut avseende sakinnehållet i målet eller genkäröålet, om ett sådant föreligger. Domstolen har inte möjlighet att begära ytterligare uppgifter eller bevisning från parterna när förhandlingen väl har avslutats. Enligt artikel 14.3 kan tidsfristen på 30 dagar förlängas, men endast om domstolen i undantagsfall inte kan meddela dom inom den tidsfrist på 30 dagar som föreskrivs i förordningen. I sådana undantagsfall ska domstolen vidta alla nödvändiga åtgärder för att meddela dom så snart som möjligt. För att skynda på förfarandet kan domstolen naturligtvis meddela dom tidigare än efter 30 dagar, om den är redo att göra detta.

6.3 Domens utformning och innehåll samt delgivning av den

6.3.1 En dom ska vara skriftlig för att kunna delges parterna

Även om det i förordningen inte fastställs att en dom ska vara skriftlig och medlemsstaternas rättssystem varierar när det gäller huruvida det krävs en skriftlig dom i småmål, bör domen i ett europeiskt småmål vara skriftlig för att kunna delges parterna. I övrigt innehåller förordningen inga särskilda bestämmelser om domens utformning och innehåll, och i enlighet med artikel 19 regleras dessa därför av lagstiftningen i den medlemsstat där den domstol som handlägger målet är belägen.

6.3.2 Språk i domen med avseende på delgivningen

I förordningen föreskriv att domstolen på begäran av en part ska utfärda ett intyg för erkännande och verkställighet av domen⁽⁴³⁾. Domen utgör dock en separat handling. Även om det i förordningen inte särskilt fastställs att domen ska vara skriven på ett annat språk än språket vid den domstol som meddelar den, eftersom den ska delges parterna, måste det finnas en lämplig språkversion för delgivning, för att bestämmelserna i relevant EU-lagstiftning om delgivning ska vara uppfyllda⁽⁴⁴⁾. När domen måste översättas för att kraven vid delgivning ska vara uppfyllda, är det, beroende på bestämmelserna i relevant processrätt, sannolikt att kostnaderna för översättningen i första hand åläggs den person som vunnit målet och i vars intresse det ligger att domen verkställs. Kostnaderna kan eventuellt återfås från den person som fastställts vara betalningsskyldig, som en del av ersättningen för rättegångskostnaderna.

6.3.3 Delgivning av domen till parterna

I artikel 7.2 föreskrivs att när domen har meddelats ska den delges parterna av domstolen med användning av en av de delgivningsmetoder som anges i förordningen (se artikel 13 och punkt 4.2.3 ovan).

6.4 Kostnader

Domen innehåller ett beslut om ersättning av kostnaderna för förfarandet. Ett av de viktigaste målen med det europeiska småmålsförfarandet är att kostnaderna ska hållas så låga som möjligt, såsom det fastställs i artikel 1 och skäl 29. I artikel 16 föreskrivs det därför att kostnader som är onödiga eller orimligt höga i förhållande till yrkandet inte får tilldömas. Detta är särskilt viktigt om den vinnande parten har företrätt av advokat eller annan jurist, eftersom kostnaderna för detta ska tas med i domen endast om de är proportionerliga i förhållande till fordrans värde och var nödvändiga. Den förlorande parten bör, med beaktande av denna princip och i enlighet med artikel 16 i förordningen, förpliktas att ersätta kostnaderna för förfarandet och kostnaderna ska fastställas i enlighet med relevant nationell lagstiftning.

⁽⁴³⁾ Se punkt 8.3 nedan när det gäller intyget och kapitel 8 när det gäller erkännande och verkställighet i allmänhet.

⁽⁴⁴⁾ Se punkt 4.2.3 ovan och skäl 19.

KAPITEL SJU

Förnyad prövning och överklagande

7.1 Förnyad prövning enligt det europeiska småmålsförfarandet

I artikel 18 i förordningen föreskrivs om förnyad prövning av en dom som meddelats enligt det europeiska småmålsförfarandet. Förnyad prövning är möjlig antingen om dom meddelats mot svaranden till fördel för käranden, eller om svaranden har väckt genkäromål och domstolen har meddelat dom mot käranden.

7.1.1 Grunder för förnyad prövning

Svaranden eller käranden (om ett genkäromål har resulterat i att dom avkunnats till svarandens fördel) ska ha rätt att ansöka om förnyad prövning av en dom som meddelats enligt det europeiska småmålsförfarandet vid den behöriga domstolen i den medlemsstat där domen meddelats, om

- ansökningsformuläret eller kallelsen till en muntlig förhandling delgavs med en metod som innebar att ett mottagningsbevis inte undertecknades av den avsedda mottagaren personligen och delgivningen, utan den berörda partens förskyllan, inte skedde i så god tid att svaranden, eller i tillämpliga fall käranden, kunde förbereda sitt svaromål, eller
- svaranden eller käranden, utan egen förskyllan, var förhindrad att bestrida fordran på grund av force majeure eller extraordinära omständigheter

under förutsättning att svaranden, eller i tillämpliga fall käranden, handlar utan dröjsmål.

Anm.: Enligt artikel 18 kan förnyad prövning av en dom som meddelats enligt det europeiska småmålsförfarandet endast äga rum i den medlemsstat där domen meddelats, oavsett var domen ska verkställas.

7.1.2 Resultatet av en förnyad prövning

Om förnyad prövning beviljas på grundval av något av de skäl som anges i förordningen, ska den dom som är föremål för förnyad prövning upphävas. Om ansökan om förnyad prövning avslås har domen fortsatt rättskraft.

7.2 Överklagande

I artikel 17 föreskrivs att frågan om huruvida en dom kan överklagas i den medlemsstat där domen meddelats ska regleras enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning. Vid överklagande gäller samma bestämmelser om kostnaderna som i det ursprungliga förfarandet avseende käromålet.

7.3 Rättsligt ombud vid förnyad prövning och överklagande

Vid förnyad prövning enligt artikel 18 är bestämmelserna i artikel 10 om rättsligt ombud tillämpliga på samma sätt som i det ursprungliga förfarandet avseende huvudkärnålet och eventuellt genkärsmål. Det är alltså inte nödvändigt att parterna företräds av ett ombud vid förnyad prövning. Vid överklagande av en dom som meddelats enligt det europeiska småmålsförfarandet bör man ta reda på vilka bestämmelser som gäller i denna fråga enligt nationell processrätt. Detta är särskilt viktigt med avseende på kostnaderna, eftersom det i artikel 17.2 föreskrivs att bestämmelserna om kostnader i artikel 16 ska tillämpas på alla överklaganden på samma sätt som i det ursprungliga förfarandet. Artikel 16 är även tillämplig på förfaranden för förnyad prövning enligt artikel 18. Det bör i detta sammanhang erinras om att enligt skäl 29 bör eventuella kostnader som tilldöms en klagande som förlorar överklagandet vara proportionerliga i förhållande till fordrans värde eller vara nödvändiga, och detta gäller även kostnader som uppkommer till följd av att motparten företräddes av advokat⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁵⁾ Se även punkt 9.1.2.

KAPITEL ÅTTA

Erkännande och verkställighet

8.1 Erkännande och verkställighet – allmänna principer

8.1.1 Avskaffande av exekvatur

En dom som meddelas avseende ett käromål eller ett genkäromål enligt det europeiska småmålsförfarandet och som är verkställbar i den medlemsstat där den meddelas är också verkställbar i alla övriga medlemsstater. Enligt artikel 20 behövs ingen verkställighetsförklaring i verkställighetsmedlemsstaten och det finns ingen möjlighet att invända mot erkännandet av en dom som meddelats enligt det europeiska småmålsförfarandet⁽⁴⁶⁾. Under inga omständigheter tillåts omprövning i sak i verkställighetsmedlemsstaten. Domen ska vara verkställbar, utan hinder av eventuella överklaganden⁽⁴⁷⁾. Det bör emellertid erinras om att en person som önskar verkställighet av en dom som meddelats av en domstol enligt det europeiska småmålsförfarandet har möjlighet att använda sig av de förfaranden som föreskrivs i Bryssel I-förordningen.

8.1.2 Verkställighetsförfarande – tillämplig lagstiftning

Enligt artikel 21 ska verkställighetsförfarandet regleras av verkställighetsmedlemsstatens lagstiftning med iakttagande av bestämmelserna i förordningen om verkställighet, och en dom

som har meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande ska verkställas enligt samma villkor som en dom som meddelats i verkställighetsmedlemsstaten.

8.2 Krav enligt det europeiska småmålsförfarandet – verkställighetsförfarande

För att inleda förfarandet för verkställighet av en dom som meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande bör den person som ansöker om verkställighet begära ett intyg enligt artikel 20.2 från den domstol som meddelat domen (se även nedanstående punkt). I artikel 21 föreskrivs att intyget ska sändas till den behöriga verkställighetsmyndigheten i verkställighetsmedlemsstaten tillsammans med en kopia av domen. Kopian av domen ska vara bestyrkt eller uppfylla de villkor som enligt lagstiftningen i verkställighetsmedlemsstaten är nödvändiga för att fastställa dess äkthet. I samma artikel föreskrivs att den part som ansöker om verkställighet inte behöver ha ett ombud eller en postadress i verkställighetsmedlemsstaten, utöver eventuella representanter som parten anlitat för själva verkställighetsförfarandet. Parten behöver inte heller visa upp någon eventuell säkerhet, borgen eller deposition i verkställighetsmedlemsstaten för att verkställigheten ska kunna utföras.

⁽⁴⁶⁾ Se även skäl 30.

⁽⁴⁷⁾ Se artikel 15.1 och skäl 25.

8.3 Hur intyget om dom används

8.3.1 Formulär D

Formuläret för intyg om dom, formulär D, föreskrivs i bilaga IV till förordningen. Intyget utfärdas av den domstol som meddelat domen i ett europeiskt småmålsförfarande på begäran av endera parten. En begäran om intyg kan göras redan när förfarandet inleds, och begäran görs då i punkt 9 i ansökningsformuläret, formulär A. Ett intyg kan även begäras när som helst efter det att domen har meddelats, även om detta inte uttryckligen anges i förordningen. Det är bra om den som ansöker om verkställighet av en dom i ett europeiskt småmålsförfarande förutser behovet av ett intyg och så snart som möjligt lämnar in en begäran till domstolen. Domstolen måste vara mycket noggrann när den fyller i intyget, eftersom verkställandet grundar sig på denna handling. Det är särskilt viktigt att den lämnar alla relevanta uppgifter för att göra det möjligt för den verkställande tjänsteman som ansvarar för den faktiska verkställigheten och andra berörda personer, såsom bankpersonal (t.ex. om ett bankkonto berörs), att uppfatta och förstå innehållet i verkställningsbeslutet, vem det riktar sig mot och vilka belopp som tilldömts genom domen. Alla dessa uppgifter ska lämnas i formulär D.

8.3.2 Språk som intyget ska vara avfattat på

Det kan vara nödvändigt att översätta intyget till lämpligt språk som används i verkställighetsmedlemsstaten, vilket enligt artikel 21.2 b innebär något av följande:

- Medlemsstatens officiella språk.
- Om det finns fler än ett officiellt språk, det eller något av de språk som i enlighet med lagstiftningen i verkställighetsmedlemsstaten är förfarandespråk i domstolen på den plats där verkställighet begärs.
- Något annat språk som verkställighetsmedlemsstaten har angett att den godtar.

Översättningen av intyget ska göras av en person som är behörig att göra sådana översättningar i någon av medlemsstaterna.

Medlemsstaterna får ange vilket eller vilka av EU-institutionernas officiella språk, utöver sitt eget, som de godtar för europeiska småmålsförfaranden. Den som ansöker om verkställighet betalar för översättningen av intyget. Det finns i princip inget skäl till att en domstol på begäran inte skulle kunna utfärda en version av intyget på ett lämpligt språk som används i verkställighetsmedlemsstaten, förutsatt att det är känt i vilken stat verkställigheten ska ske. I praktiken borde detta emellertid inte innebära några problem, eftersom de flesta

av de uppgifter som ska lämnas på intyget är enkla och formulär D finns på internet på EU:s officiella språk.

8.4 Hinder mot verkställighet och begränsning av verkställighet

8.4.1 Hinder mot verkställighet under exceptionella omständigheter

Enligt artikel 22 ska domstolen i verkställighetsmedlemsstaten vägra verkställighet av domen om den är oförenlig med en dom som tidigare meddelats i en medlemsstat eller i ett tredjeland, förutsatt att

- den tidigare domen avsåg samma sak och samma parter och uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i verkställighetsmedlemsstaten, och
- den omständighet som gör domen oförenlig med den tidigare meddelade domen inte åberopades och inte kunde ha åberopats som en invändning under domstolsförfarandet i den medlemsstat där domen i det europeiska småmålsförfarandet meddelades.

8.4.2 Förfarande för att invända mot verkställighet

Förordningen innehåller inga bestämmelser om hur man ska förfara för att invända mot verkställighet av en dom på grund av att den är oförenlig, utan denna fråga regleras enligt processrätten i den berörda

medlemsstaten. Domstolen i den berörda medlemsstaten har också vanligtvis möjlighet att i enlighet med den nationella lagstiftningen förhindra verkställighet av en dom i den del det belopp som tilldömts genom domen i ett europeiskt småmålsförfarande har betalats eller domen på annat sätt har efterkommit.

8.4.3 Vilandeförklaring eller begränsning av verkställighet

I artikel 23 föreskrivs att om en part mot vilken verkställighet begärs avseende en dom i ett europeiskt småmålsförfarande har överklagat domen eller om en sådan förnyad prövning (*challenge*)⁽⁴⁸⁾ fortfarande är möjlig, eller om en part har ansökt om förnyad prövning (*review*) av domen i enlighet med förordningen, får den behöriga domstolen eller myndigheten i verkställighetsmedlemsstaten, efter ansökan av parten

- begränsa verkställighetsförfarandet till säkerhetsåtgärder, såsom att "frysa" ett bankkonto eller lön,
- göra verkställigheten beroende av att det ställs en sådan säkerhet som domstolen bestämmer, eller

⁽⁴⁸⁾ Med förnyad prövning avses här även överklagande av domen, om överklagande är möjligt enligt lagstiftningen i den medlemsstat där den domstol som meddelade domen är belägen, samt en ansökan om förnyad prövning på grundval av oförenlighet i enlighet med artikel 22 i förordningen. Eftersom förnyad prövning (*review*) enligt artikel 18 i förordningen uttryckligen nämns i artikel 23, ska den situationen inte förstås så att den omfattas av överklagande/förnyad prövning (*challenge*) i den mening som avses i artikel 23.

- när det föreligger exceptionella omständigheter, förklara verkställighetsförfarandet vilande, dvs. skjuta upp det vidare förfarandet under en angiven eller begränsad period.

8.5 Förfarande för verkställighet av en dom som meddelats i ett europeiskt småmålsförfarande

8.5.1 Steg för att verkställa domen

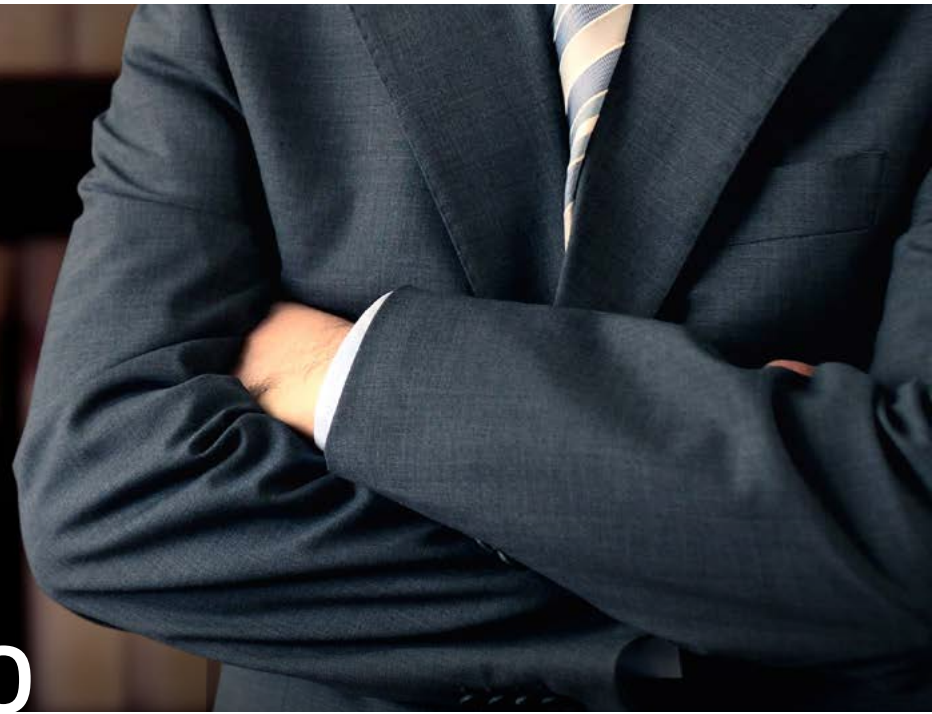
Det första steget mot verkställande av den skyldighet som slås fast i domen i ett europeiskt småmålsförfarande är att erhålla en dom och ett intyg om dom. För att se till att skyldigheten i fråga fullgörs och säkerställa betalning eller genomförande behöver ytterligare steg tas, för den händelse den person mot vilken dom meddelats inte frivilligt efterkommer domen genom att genomföra betalningen eller vidta eller avstå från de åtgärder som domstolen beslutat om. I detta fall är verkställighetsåtgärder nödvändiga. För närvarande regleras det ovanstående enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning och förfaranden.

8.5.2 Verkställande myndigheter och organ

För att säkerställa verkställandet av en dom är det nödvändigt att vända sig till de myndigheter eller organ i verkställighetsmedlemsstaten som är behöriga att vidta verkställighetsåtgärder. Detta kan innebära att sända handlingarna och anvisningarna till en domstol i den berörda medlemsstaten, om verkställandet är domstolsbaserat, eller direkt till verkställande tjänstemän, om dessa godtar anvisningar direkt från en person som ansöker om verkställighet av en dom. Närmare uppgifter om tjänstemän som ansvarar för verkställighet i de olika medlemsstaterna och uppgifter om verkställandet av domar finns på nationella webbplatser och på webbplatserna för den europeiska civilrättsliga atlasen, det europeiska rättsliga nätverket och den europeiska e-juridikportalen.

8.5.3 Språk – praktiska konsekvenser för verkställigheten

En part som ansöker om verkställighet av en dom bör tänka på att det kan finnas både praktiska och rättsliga krav som avser språket. Till exempel om verkställighet har sökts mot svaranden och denna ska delges handlingar i en annan medlemsstat, i enlighet med nationell lagstiftning som är tillämplig på verkställighet av domar, är kraven avseende språk i förordningen om det europeiska småmålsförfarandet och i förordningen om delgivning tillämpliga. Det bör också erinras om att domstolarna, de tjänstemän som ansvarar för verkställigheten och andra som är involverade i verkställandet måste kunna förstå innehållet i domen och intyget för att verkställandet ska kunna genomföras effektivt. Detta gäller även personer som är involverade som tredje parter, såsom bankanställda och andra som förvaltar egendom som tillhör den person mot vilken verkställighet av domen har sökts och ska genomföras.

KAPITEL NIO

Avslutande frågor

9.1 Advokat

9.1.1 I ett europeiskt småmålsförfarande krävs ingen advokat

Förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande går inte så långt att den förbjuder att parterna företräds av advokat eller annan jurist. I artikel 10 och skäl 15 fastställs endast att det inte är obligatoriskt att företräddas av en advokat, vilket innebär att eventuella bestämmelser i en medlemsstats nationella lagstiftning som anger att parterna ska företräddas av advokat inte är tillämpliga i ett europeiskt småmålsförfarande. Likaså framgår det av artikel 21.3 a att det för verkställighet av en dom i ett europeiskt småmålsförfarande inte krävs att en part har ett ombud i verkställighetsmedlemsstaten. Här avses inte tjänstemän som ansvarar för det faktiska genomförandet av verkställighetsåtgärderna i medlemsstaten, såsom stämningsmän (t.ex. *Huissier de Justice*, *Deurwaarder* eller *Messenger at Arms*).

9.1.2 Advokatkostnader

En part som funderar på att anlita en advokat i ett europeiskt småmålsförfarande bör tänka på att även om dom meddelas till hans eller hennes fördel, finns det en risk att domstolen inte förpliktar den andra parten att ersätta advokatkostnaderna, eftersom domstolen enligt artikel 16 inte ska tilldöma ersättning för kostnader som är onödiga eller är oproportionerliga i förhållande till yrkandet. I skäl 29, där det erinras om syftena och målen med det europeiska småmålsförfarandet, bl.a. att uppnå enkelhet och kostnadseffektivitet, anges att domstolen när den bedömer vad som är proportionerligt i förhållande till fordran bör beakta den omständigheten att den andra parten, dvs. den part som vunnit målet, företräddes av advokat.

9.2 Information och hjälp

9.2.1 Information – allmänt

I förordningen om det europeiska småmålsförfarandet finns olika bestämmelser där det föreskrivs att medlemsstaterna ska tillhandahålla information om olika aspekter av det europeiska småmålsförfarandet. I artikel 24 åläggs medlemsstaterna att samarbeta med varandra, särskilt genom det europeiska rättsliga nätverket, för att förse allmänheten och yrkesverksamma med information om det europeiska småmålsförfarandet. I artikel 25 föreskrivs särskilt att medlemsstaterna ska lämna information till Europeiska kommissionen om följande aspekter rörande det europeiska småmålsförfarandet:

- Vilka domstolar som är behöriga att döma i ett europeiskt småmålsförfarande.
- Vilka kommunikationsmedel som medlemsstaterna godtar för mottagandet av ansökningsformulär i ett europeiskt småmålsförfarande.
- Huruvida det finns möjlighet till överklagande och i så fall inom vilken tidsfrist överklagande ska inges.
- Vilka språk som ett intyg om dom i ett europeiskt småmålsförfarande får vara avfattat på med avseende på verkställigheten.

- Vilka myndigheter som har befogenhet i medlemsstaten med avseende på verkställighet, inbegripet beslut om vilandeförklaring eller begränsning av verkställighet.

I samma artikel krävs också att medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om senare ändringar av denna information. Kommissionen ska offentliggöra uppgifterna. Detta görs framför allt genom olika webbplatser, bl.a. den europeiska civilrättsliga atlasen och den europeiska e-juridikportalen (för närmare uppgifter, se slutet av vägledningen).

9.2.2 Information och hjälp till parterna

Utöver den allmänna information som ska finnas tillgänglig om hur det europeiska småmålsförfarandet fungerar, ska enskilda parter få hjälp och information i olika steg av förfarandet, bl.a. följande:

- Enligt artikel 11 ska parterna få praktisk hjälp med att fylla i formulären.
- Enligt artikel 12 ska domstolarna vid behov upplysa parterna om procedurfrågor.
- Enligt artikel 14 ska domstolarna informera parterna om konsekvenserna av att överskrida de tidsfrister som fastställs av domstolen.

Medlemsstaterna ska också se till att ansökningsformuläret, formulär A, finns att tillgå vid alla domstolar där ett europeiskt småmålsförfarande kan inledas.

9.3 Översyn av det europeiska småmålsförfarandet och den ekonomiska gränsen

9.3.1 Översyn – allmänt

I likhet med andra EU-rättsakter ska det europeiska småmålsförfarandet vara föremål för översyn. I artikel 28 anges att Europeiska kommissionen ska överlämna en detaljerad rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén senast den 1 januari 2014. Rapporten bör innehålla en utvärdering av hur det europeiska småmålsförfarandet har fungerat, inbegripet i de enskilda medlemsstaterna, och den bör åtföljas av förslag till anpassning. För att bidra till rapporten ska medlemsstaterna förse kommissionen med uppgifter om hur det europeiska småmålsförfarandet fungerar över gränserna samt uppgifter om domstolsavgifter, handläggningstider, effektivitet, lätthet att använda samt medlemsstaternas nationella småmålsförfaranden.

9.3.2 Översyn – fordrans värde

Det var inte enkelt att bestämma exakt vilken övre gräns som skulle gälla för värdet på de fordringar som skulle omfattas av ett gränsöverskridanden EU-förfarande för småmål, och den gräns som valdes var i hög grad en kompromiss mellan medlemsstater som argumenterade för ett betydligt högre belopp och medlemsstater som ville ha ett lägre belopp.

En av de frågor som kommer att behöva behandlas när förordningen så småningom ses över är gränsen för värdet på de fordringar som omfattas av förordningen, och den rapport som ska lämnas till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 28 ska innehålla en översyn och vid behov förslag till anpassning av gränsen för fordrans värde.

Referensmaterial och länkar

Den europeiska e-juridikportalen är ingångsställe till all relevant information om det europeiska småmålsförfarandet. Ansvaret för att tillhandahålla information om det europeiska småmålsförfarandet delas mellan medlemsstaterna och Europeiska kommissionen.

A) Formulär som ska användas i det europeiska småmålsförfarandet

https://e-justice.europa.eu/dynform_intro_form_action.do?idTaxonomy=177&plang=sv&init=true&refresh=1

B) Domstolar i medlemsstaterna som är behöriga för det europeiska småmålsförfarandet. Ta reda på vilken domstol som är behörig att ta emot din ansökan i den medlemsstat där målet ska handläggas.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_sv.jsp#statePage0

**Handbok för tillämpning av det europeiska småmålsförfarandet enligt
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007
om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande**

***Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att få svar
på dina frågor om Europeiska unionen.***

Gratis telefonnummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Varken informationen eller samtalerna kostar i regel något
(men vissa operatörer, telefonkiosker och hotell kan ta betalt för samtalerna).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Europeiska unionen, 2013
Kopiering tillåten med angivande av källan.

Tryckt i Belgien

TRYCKT PÅ PAPPER SOM BLEKTS UTAN ELEMENTÄRT KLOR (ECF)

Kontaktuppgifter

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för rättsliga frågor
Europeiskt Rättsligt Nätverk
på privaträttens område
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>

Publikationsbyrå

Europeiskt Rättsligt
Nätverk på privaträttens område

ISBN 978-92-79-29862-2

9 789279 298622

doi:10.2838/42643